

List

Revija za kulturna in druga vprašanja občine Šoštanj in širše.

LETO XVII
ŠT. 5
31. MAJ 2010
1,60 EUR

ISSN 1581-8373

9 770158 183733

Knjižnica Velenje
Titov trg 05
3320 Velenje

Poština
plačana pri
pošti 3325
Šoštanj

Objavljamo intervju s
SONJO BERIŠA

Šoštanj, 25. maj 2010

Foto: Jože Miklavc

Revija za kulturna in druga
vprašanja občine Šoštanj in
širše.

Izdaja

Zavod za Kulturo Šoštanj
Trg Svobode 12, 3325 Šoštanj
zanj Kajetan Čop, direktor
Izdajanje Lista finančno omogoča
Občina Šoštanj, zanjo Darko
Menih, župan.

Odgovorni urednik

Peter Rezman

Vodenje redakcije

Milojka Komprej

Lektoriranje

Jožica Andrejc
(za razpise in objave odgovarja
naročnik)

Oblikovanje

Tomaž Smolčnik

Tisk

Eurograf d.o.o.

Natiskano

900 izvodov.

Vse sodelavce prosimo, da
prispevke za LIST št. 6 (junij 2010),
pošljete najkasneje do 14. junija
2010 na elektronski naslov:
revija.list@gmail.com

Naša občina	4
Dogodki in Ljudje	8
Krajevni urad Šoštanj	14
Referendum	15
Župnijska obvestila	16
Šport	17
Intervju	18
Portret	21
Napovednik	22
Podoba kulture	24
Čebela - tudi simbol slovenstva	30
Poezija	32
Iz/beremo	33
Proza	34
Dogodki in Ljudje	36
Zapisani (v) glasbi	37
Potopis: Milano	38
Dobro je vedeti	40
Referendarius	41
Šolski list	42

V naslednji številki Lista...

Pesnik Boris A. Novak je počastil župana velenjske občine s sprejemom Lirikonove nagrade.
Več o minulem Lirikonfestu bosta lahko prebrali v naslednji številki Lista.

Foto: Jože Miklavc

Foto: Dejan Tonkli

Naša občina

Proračun občine za leto 2010

V ponedeljek, 10. maja, so se na 30. redni seji sestali svetniki Občine Šoštanj. Soglasno so sprejeli **Zaključni račun Občine Šoštanj za leto 2009**. Svetnike je predsednica Nadzornega odbora Ivana Grudnik seznanila s poročilom Nadzornega odbora, ki je na eni izmed svojih sej obravnaval zaključni račun in ugotovil, da so poslovne knjige in zaključni račun skladni z veljavnimi predpisi. Poleg tega nadzorni odbor pri svojih nadzorih ni ugotovil posebnih nepravilnosti pri oddaji javnih naročil, občinski upravi pa so nadzorniki dali nekaj priporočil, med drugim tudi, da je potrebno od vseh ustanov, ki jih občina sofinancira, zahtevati letna poročila o porabi proračunskih sredstev in analizo učinkovitosti porabljenih sredstev.

Poročilo revizijske hiše Loris, d. o. o., je podala Lucija Smolnik. Povedala je, da je bil proračun sprejet v skladu s predpisi, da so prihodki pravilno evidentirani in da odhodki ne presegajo načrtovanih proračunskih postavk. Na področju javnih naročil so pri reviziji ugotovili, da občina upošteva zakonodajo in predpisane postopke in da računi ne presegajo pogodbenih vrednosti. Ugotovili so še, da notranje kontrole delujejo optimalno.

Svetniki so se strinjali, da je občina v preteklem letu dobro poslovala. Svetniki so v nadaljevanju seje sprejeli tudi spremembe občinskega proračuna za leto 2010. Na sami seji je Peter Radoja vložil amandma (svetniki so ga potrdili), s katerim so za dva tisoč evrov povečali postavko

za izvedbo pustnega karnevala (sredstva so zmanjšali na postavki za cesto Metleče), sicer pa večjih pripomb na predlagan predlog sprememb in dopolnitev proračuna ni bilo. Sprejet je bil torej rebalans v višini 17.774.205 evrov.

Svetniki so soglasno v nadaljevanju seje sprejeli spremembe in dopolnitve **Tehničnega pravilnika ravnanja z odpadki** v Mestni občini Velenje, Občini Šoštanj in Občini Šmartno ob Paki, sklep o sprejemu Družbene pogodbe za družbo z omejeno odgovornostjo RASR, Razvojna agencija Savinjske regije. Seznanili pa so se tudi s potekom akcije Očistimo Slovenijo v enem dnevu in o pričetku delovanja specialistične okulistične ambulante v Šoštanju.

Andrej Volk pa je svetnike seznanil s podatki iz **radarske table na Koroški cesti**, kjer je bila ob omejitvi 50 km/h najvišja hitrost kar 133 km/h.

Župan je prekinil 7. točko dnevnega reda – Sklep o pripojitvi družbe ROSIO-PUP-Saubermacher k družbi PUP-Saubermacher, saj so svetniki želeli več informacij o tem, kakšne pravice bo s to pripojitvijo imela Občina Šoštanj in kakšna bo njena vloga pri odločanju.

*Tjaša Rehar, univ. dipl. nov.,
svetovalec za odnose z javnostmi*

Projektne dokumentacije za ureditev cest

Občina Šoštanj je pristopila k izdelavi projektne dokumentacije za prenovo lokalne ceste proti Ravnam, na odseku Šoštanj – Škotnik – sanatorij – kapela, v dolžini 1200 metrov. Dokumentacija predvideva ureditev ceste, odvodnjavanja in tudi pločnik. Skupna vrednost izdelave PZI dokumentacije za to cesto znaša nekaj manj kot 18 tisoč evrov skupaj z DDV.

Občina Šoštanj bo predvidoma že letos pristopila tudi k ureditvi najbolj nevarnega odseka te ceste, in sicer odcepa k sanatoriju. Ta priključek bo urejen pod pravim kotom in bo tako omogočal pravilno, pregledno in varno vključevanje vozil na glavno cesto. Soglasje za izvedbo tega dela križišča mora občina še pridobiti od Zavoda za varstvo kulturne dediščine Celje, pogovori z njimi v tej smeri pa že potekajo.

V letošnjem letu želimo tako zagotoviti čim večjo varnost za vse udeležence prometa – za tiste, ki se vključujejo na glavno cesto, in tudi za vse ostale.

Občina Šoštanj je pristopila tudi k izvedbi projektne dokumentacije za umirjanje prometa na Pohrastniku, in sicer na križišču k igrišču Pohrastnik in na križišču pri kapeli.

Na teh dveh odsekih so vozniki vozili izjemno hitro in s tem ogrožali svojo varnost in tudi varnost ostalih.

Projekt predvideva na križišču proti igrišču izgradnjo otoka, ki bo voznike prisilil k počasnejši vožnji, pri kapeli pa dvignjeno križišče, preko katerega bodo vozniki prav tako morali zmanjšati hitrost.

Lep pozdrav!

*Tjaša Rehar, univ. dipl. nov.,
svetovalec za odnose z javnostmi*

Podatki iz radarske table

Občina Šoštanj je decembra 2009 na Koroški cesti v Šoštanju namestila radarsko tablo, ki voznike obvešča, kako hitro peljejo mimo tega odseka. Na občini smo pridobili nekaj statističnih podatkov opravljenih meritev. Glede na prvo obdobje (od 21.12.2009 do 15.02.2010) je bilo v obdobju od 15.02.2010 do 07.05.2010 za 25,2 % več vozil. Povprečno tako na dan mimo te table pelje 2.180 vozil. Najvišja zabeležena hitrost na tem odseku je bila kar 133 km/h, povprečna hitrost pa nekaj pod 49 km/h. Kar 40 % vozil, ki je peljalo mimo table, je dovoljeno hitrost prekorajlo. Največ najvišjih prekorajitev (ko so vozniki vozili preko 120 km/h) je bilo ponoči, nekaj pa tudi sredi dneva, ko je na tem odseku veliko otrok, saj je tabla nameščena v bližini vrtca in šole.

Občina že razmišlja o naslednjem koraku ukrepov za umirjanje prometa na tem odseku. Na žalost ugotavljamo, da bo potrebno poseči po represivnih ukrepih – laserskem ugotavljanju prekorajitev – in s tem takojšnjem kaznovanju vseh kršiteljev.

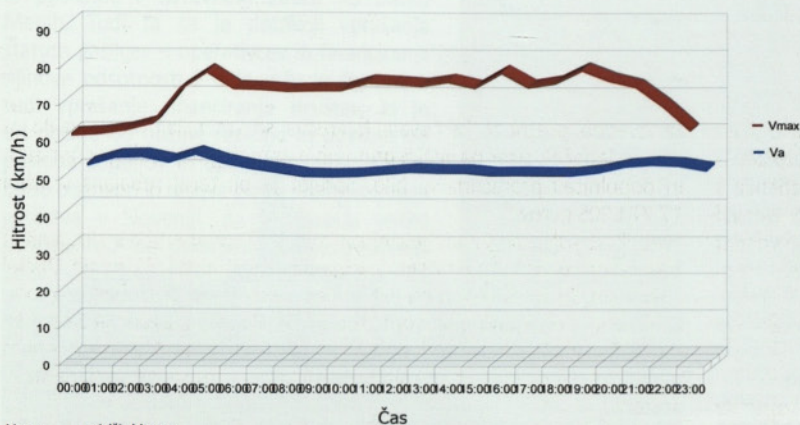
Želimo doseči, da bi tisti, ki ne spoštujejo predpisane omejitve hitrosti, dojel, da so na območju vrtca in šole, kjer je nujna še posebej previdna in varna vožnja.

*Tjaša Rehar, univ. dipl. nov.,
svetovalec za odnose z javnostmi*

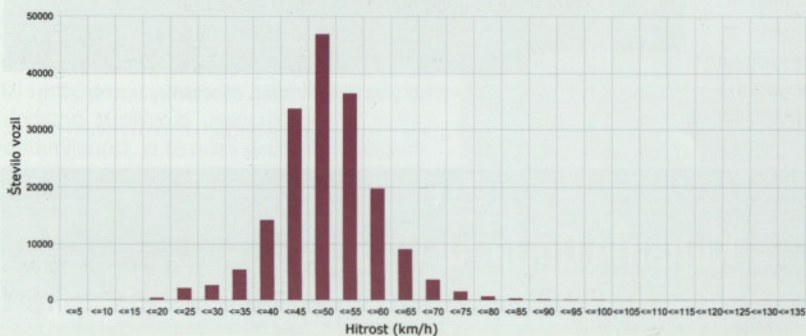
Foto: Andreja Moškon

Graf 1: Hitrosti glede na čas dneva.

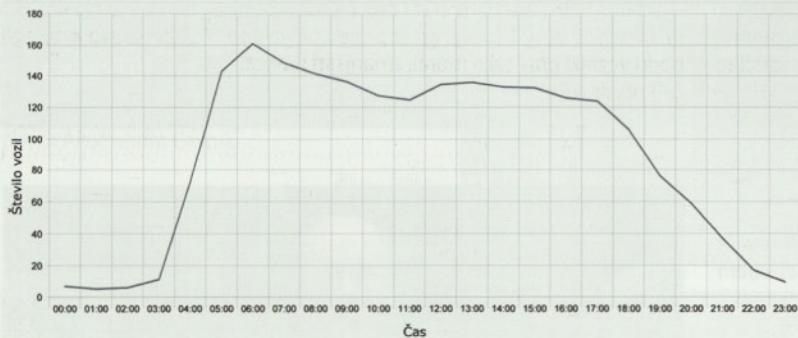

Vmax.....najvišja hitrost
Va.....povprečna hitrost

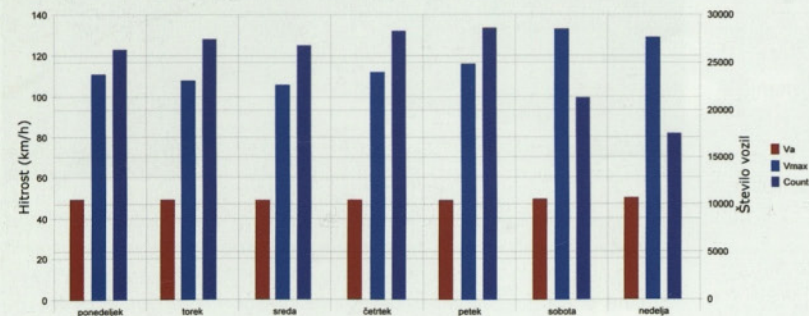
Graf 2: Število vozil glede na hitrost.

Graf 3: Gostota prometa glede na čas dneva.

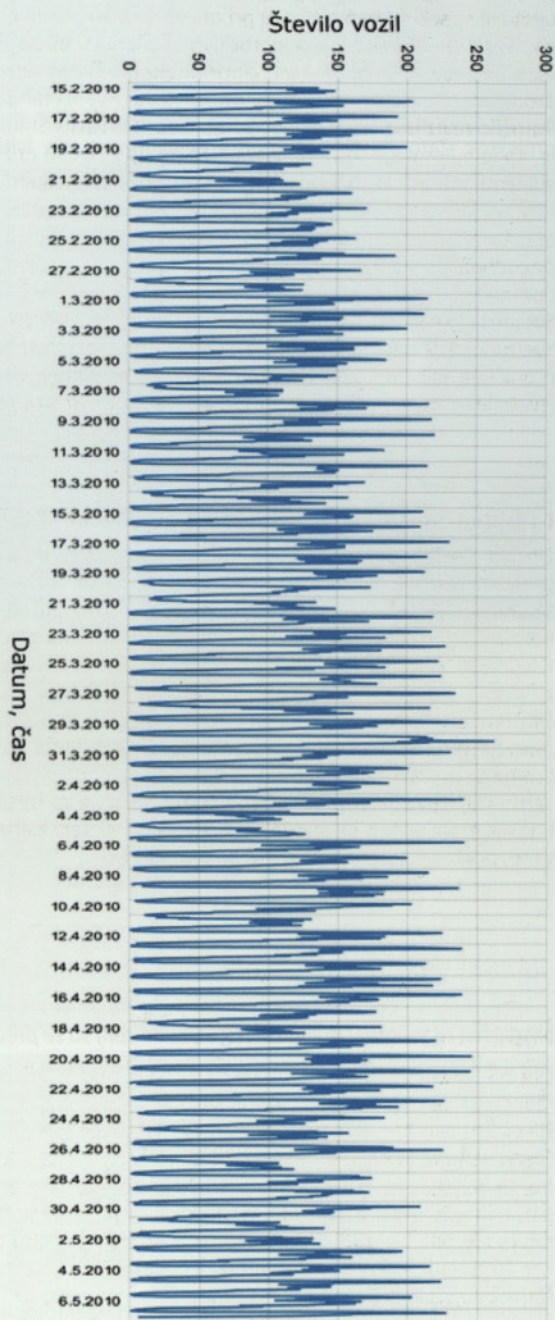

Graf 4: Statistični podatki glede na dan v tednu.

Va.....povprečna hitrost
Vmax.....najvišja hitrost
Count.....število vozil

Graf 5: Gostota prometa glede na datum in čas.

Zakaj se Velenje sramuje Šoštanja?

Na Občini Šoštanj smo zgroženi nad pobudo svetnika in podžupana MO Velenje Mihaela Letonja, ki je na 30. redni seji sveta predlagal, da bi med Velenjem in Šoštanjem naredili posebno parno zaveso, ker je z Velenjskega jezera neprijeten pogled na TEŠ z visokimi dimniki, iz katerih se vali dim.

Občina Šoštanj je v zadnjih nekaj desetletjih doživljala pravi zaton v razvoju, saj je zaradi energetske politike bil del mesta Šoštanja obsojen na potopitev. Zaradi tega so se počasi vse vitalne funkcije preselile v Velenje: sodišče, policijska postaja, upravna enota, specialistične ambulante, dežurna služba, matični urad... V Šoštanju pa so zgradili čistilno napravo za celotno Šaleško dolino in to prav na robu mesta, ki ob slabem vremenu prinese smrad v sam center. TEŠ ogreva celotno Velenje, ne pa celotnega Šoštanja. Velik del oskrbe Velenja s pitno vodo poteka iz naše občine. Pa še bi lahko našteval. Kljub vsemu pa moram priznati, da z Mestno občino Velenje vzorno sodelujemo. Veže nas kar nekaj skupnih služb in skupnih projektov. Zato mi je popolnoma nerazumljivo, da lahko podžupan da tako izjavo in s tem omalovažuje našo občino in naše občane. TEŠ neposredno in posredno daje delo tisočim v dolini in prav gotovo ni objekt sramovanja nobenega turizma. Pravijo, da smo turizem ljudje in to je del našega življenja.

Najmanj, kar pričakujem od gospoda Letonje je, da se javno opraviči občanom Šoštanja.

*Darko Menih, prof
župan Občine Šoštanj in poslanec v DZS*

Foto: Marija Lebar

Na drugi strani doline jih ne moti pogled ne na dimnike, ne na parno zaveso. (kom. o. u.)

Foto: A. Grudnik

Kuhanje Oglja na Pristavi!

TD pristava vabi na ogled kuhanja oglja, ki se bo dogajalo na prireditvenem prostoru na Pristavi.

11.6.2010 – Sestavljanje kope se bo potekalo cel dan.

12.6.2010 – Slavnostni prižig kope ob 18.00.

Kuhanje oglja do 20.6.2010

TD Pristava

Šaleški gasilci tokrat praznovali v Šoštanju

4. maj, dan, ko goduje sv. Florjan, ki je že dolgo zavetnik gasilcev, je proglašen za svetovni dan gasilcev. Pobudo zanj so že pred desetletjem dali avstralski gasilci.

Tega dne so praznovali tudi člani štirinajstih šaleških gasilskih društev in poklicne enote Gorenje. 4. maj so si za praznovanje izbrali že lani, ko so podobno prireditev izvedli v Velenju.

Letošnje osrednje dogajanje je potekalo v prostorih prenovljenega Kulturnega doma v Šoštanju, kjer so v avli ob tem pripravili priložnostno razstavo. Na proslavi je spregovorila predsednica Gasilske zveze Šaleške doline Helena Brglez.

»Na ta dan se svet poklanja vsem žrtvam požarov ter izkazuje priznanje in čast vsem gasilcem, ki se v dobro skupnosti borijo z ognjem in nas varujejo pred morebitnimi katastrofami. Zato moj današnji poseben pozdrav velja vam – gasilcem – prejemnikom državnih gasilskih odlikovanj in letošnjima jubilaroma med društvi PGD Gaberke ob 80-letnici ter PGD Paška vas za 90 let, katerim je tudi namenjena današnja slovesnost kot skromna zahvala za vse opravljene intervencije, pripravljenost za izobraževanja in različna usposabljanja, za vzgojo mladih gasilcev, za vsa odrekovanja in številne prostovoljne ure za delo v gasilski organizaciji,« je med drugim dejala predsednica Brglezova in poudarila humano poslanstvo gasilcev ter nenehno pripravljenost prostovoljnega dela in pomoči tistim, ki jo v različnih nesrečah potrebujejo.

Foto: Dejan Tonkli

Na prireditvi je bil gost tudi poveljnik Gasilske zveze Slovenije Matjaž Klarič. Ta je spregovoril o prizadevanjih za ureditev statusa slovenskih gasilcev, saj imajo ti še vedno težave, če zaradi svojega poslanstva in humane pomoči izostajajo z delovnega mesta. Pri tem je povedal, da so v letu 2009 intervencije na požarih predstavljale le eno tretjino vseh intervencij slovenskih gasilcev. Čestital je prejemnikom priznanj in se jim zahvalil za njihovo predano delo na področju gasilstva.

Slavnostni govornik je bil šoštanjski župan in poslanec v Državnem zboru RS Darko Menih. Tudi ta se je dotaknil vprašanja statusa gasilcev – operativcev in financiranja njihove odsotnosti z dela. »Tu je še vedno tudi vprašanje financiranja društev, ki je od občine do občine različno in odvisno od posluha županov in občinskih uprav. Kakšni bodo odgovori in rešitve glede prostovoljnega gasilstva v Sloveniji, pa je seveda veliko odvisno tudi od usklajenega dela izvoljenih vodstev tako na nivoju društev kot na nivoju države,« je še dejal Darko Menih. Poudaril je, da je bilo vodilo Občine Šoštanj v tem mandatu, da je na področju varstva pred naravnimi in drugimi nesrečami skupaj s civilno zaščito in štirimi gasilskimi društvi, ki sestavljajo šoštanjsko občinsko poveljstvo, posodabljala gasilsko opremo in gasilske domove.

V Šoštanju so imeli nedavno kar nekaj izkušenj s poplavami in predvsem plazovi, kjer je bila intervencija gasilcev nujna. »Zavedamo se, da bodo vse hitrejšje podnebne spremembe, kot so poplave, neurja, plazovi in potresi, v prihodnje zahtevale od gasilcev še dodatno strokovno usposabljanje in boljšo opremljenost, je še rekel slavnostni govornik. Pri tem je pohvalil tudi vzgojo in vključenost mladih v gasilska društva, kar je izjemnega pomena. Ob koncu pa je čestital prejemnikom priznanj.

Poveljnik GZS Matjaž Klarič in predsednik Regijskega sveta Savinjsko-šaleške regije in poveljnik Šaleške gasilske zveze Jože Drobež sta nato podelila državna gasilska priznanja. Podeljenih je bilo triintrideset priznanj in sicer gasilska odlikovanja prve, druge in tretje stopnje, gasilske plamenice vseh treh stopenj ter priznanje za posebne zasluge. Priznanji sta prejeli še PGD Paška vas ob 90-letnici delovanja in PGD Gaberke za 80 let delovanja. Prireditelj je povezovala Milojka Komprij. Kulturni program so oblikovali Oktet TEŠ in pevka Aleksandra Cavnik.

Marija Lebar

Foto: Dejan Tonkli

Foto: Dejan Tonkli

Foto: Dejan Tonkli

Foto: Dejan Tonkli

Dogodki in ljudje

TOPOLŠICA 1945–2010

Topolšica je zgodovinski kraj. Poleg prepoznavnosti bogate zdraviliške dejavnosti je ta kraj poznan po pomembnih dogodkih, ki so se ob koncu druge svetovne vojne, leta 1945, odvijali na teh tleh. Res je še tistih malo živečih, ki so bili priča temu dogodku, a zapis o tem, da je mogočni general von Loehr 9. maja v Topolšici podpisal kapitulacijo za celotno jugovzhodno Evropo in predal armado, skupino E, štabu 4. operativne cone. Ivan Dolničar, takrat še mlad fant, je bil v skupni, ki je sodelovala pri podpisu kapitulacije. Vdaja je bila enakovredna tistim vdajam, ki so bile podpisane 2. aprila v Caserti in 4. maja v Lueneburgu in še kje, ker je bila to edina vdaja take vrste, ki so jo Nemci podpisali na fronti proti Jugoslovanski armadi.

Foto: Dejan Tonkli

Foto: Dejan Tonkli

Foto: Dejan Tonkli

Foto: Dejan Tonkli

Spomin na ta dan je potrebno in nujno ohraniti. V Topolšici so krajanji sami poskrbeli, da je 9. maj njihov krajevni praznik. In vse glasnejše so zahteve in hkrati tudi obljube, da se bo v prihodnje na teh tleh odvijala državna proslava. A tudi ta, ki sta jo letos 9. maja pripravili Krajevna skupnost Topolšica in OO za vrednote NOB Velenje, je bila odlična. V spomin in čast z raportom in pregledom častne čete Slovenske vojske ministrice za obrambo dr. Ljubice Jelušič in z besedo in glasbo ter z mislimi o svobodi in življenju mlade generacije. Vse to so v program povezali Pihalni orkester Zarja, Moški pevski zbor Ravne, Pevski zbor OŠ Gorica, animatorja Drago Karel Seme in Milojka Komprej in učenka OŠ Šoštanj, ki je prebrala poslanico otrok.

Visoki gostje, ki so se ta dan v Topolšici poklonili spominu na pomembne dogodke, so bili poleg dr. Jelušičeve še nekdanji predsednik države Milan Kučan, poslanec v DZ RS in vodja poslanske skupine Bojan Kontič, župan Občine Šoštanj in poslanec v DZ Darko Menih, župan MO Slovenj Gradec in poslanec v DZ Matjaž Zanoškar ter drugi, med njimi Alojz Dolničar.

Osrednja govornica je bila dr. Ljubica Jelušič, ki je na njej lastni iskren način spregovorila o pomenu dogodkov izpred 65 let, ki se skozi svobodo kažejo še danes. Spregovorila je o mladih in vrednotah, ki naj bi jih odlikovale, to so samozavest, strpnost in solidarnost. Poudarila je, da se je za mir potrebno boriti še danes, in na krutost vojn, ki ne glede na to, na kateri strani je zmaga, prinašajo veliko slabega, ranjenih, izgnanih,

veliko taboriščnikov in veliko trpljenja med civilnim prebivalstvom. Zahvalila se je tistim, ki so pomagali priboriti svobodo, in tistim, ki jo ohranjajo, ter čestitala Topolščanom, ki vsa ta leta spoštljivo ohranjajo spomin na dogodek.

Glazen aplavz je doživel tudi župan Občine Šoštanj in poslanec v DZ RS Darko Menih, ki je med drugim dejal. *»Po 65 letih smo Slovenci lahko na marsikaj ponosni. Naši poslanci enakopravno odločajo v evropskem parlamentu. Kar so naši predniki nekoč samo sanjali in upali, je danes resničnost. Slovenci, čeprav nas ni niti dva milijona, živimo v samostojni državi. Fašizma v Sloveniji ni več in kot narod smo svobodni. Svoboda pa ni prišla sama od sebe, ampak je za to zaslužnih cel niz dogodkov in med najbolj zaslužnimi ste prav gotovo vi, borke in borci NOB. Seveda pa bi morali mediji in zgodovinarji še bolj poudariti, da se je ta zgodovinski trenutek zgodil prav pri nas v Topolšici, v vasi z dobrih tisoč prebivalci.«*

Bojan Kontič, predsednik območnega združenja borcev za vrednote NOB in poslanec je svoje misli strnil med drugim v: *»Bil je čas vojne, bil je čas, ko so se svobodomiselni ljudje, ki so nadvse ljubili domovino bolj ko svoja lastna življenja, poprijeli za orožje in se uprli nacizmu. Šli so v borbo, zavedajoč se, da je možnost, da ne preživijo, večja od možnosti, da bodo dočakali svobodo.«*

Nekoliko kritičen, a pošten je bil do dogodka Viktor Drev, predsednik krajevene skupnosti Topolšica. Dejal je: *»Premalo je, da se tega zgodovinskega trenutka spominjamo samo tukaj v Topolšici, premalo je, da je ta dan samo krajevni praznik, ta dan si zasluži bistveno več, to dokazujete tudi vi, spoštovani obiskovalci, spoštovani borci, ki se vsako leto v tako velikem številu udeležite te proslave in s tem dokazujete, da tudi vam ni vseeno, ali gre ta dan v pozabo – hvaležni smo vam.«*

Po koncu uradnega dela je v parku zagorel kres, praznik pa sta dodatno popestrila ognjemet in glasba, ob kateri so se številni zbrani družili še dolgo v noč.

Milojka Komprej

Foto: Dejan Tonkli

Foto: Dejan Tonkli

Foto: Dejan Tonkli

Foto: Dejan Tonkli

Foto: Dejan Tonkli

Foto: Dejan Tonkli

Foto: Dejan Tonkli

Podpis pogodbe o sodelovanju in pridruženem članstvu

V petek, 14. maja, so v prostorih SAŠA inkubatorja v Velenju na novinarski konferenci predstavili natečaj Zmagovalna ideja. Spregovorili so o sodelovanju med SAŠA inkubatorjem in Savinjsko-šaleško gospodarsko zbornico (SŠGZ) in Območno obrtno-podjetniško zbornico Velenje kot organizacijskima partnerjema v natečaju. Na konferenci so podpisali tudi pogodbo o pridruženem članstvu SAŠA inkubatorja k SŠGZ.

Kot je povedal direktor SAŠA inkubatorja Drago Potočnik, gre pri projektu Zmagovalna ideja za natečaj za spodbujanje podjetništva v regiji. Namenjen je mladim podjetjem (start up), ki imajo inovativne podjetniške ideje, ustrezen poslovni načrt in tržni potencial. S pomočjo storitev inkubatorja se taka podjetja lahko razvijejo v uspešne poslovne subjekte. Omenjeni natečaj so uspešno izvedli že tudi v lanskem letu. SAŠA inkubator najboljšie podjetniške ideje nagradi z denarno nagrado 6.000 evrov, ponuja pa jim tudi brezplačno pomoč v obliki delavnic, kjer zainteresirane seznanjajo s pogoji in načini sodelovanja na natečaju, o oblikovanju poslovnega načrta, kasneje pa nudijo še drugo strokovno pomoč in povezavo s partnerji, ki bodo pripomogli k tržnemu uspehu podjetniške ideje.

Zadnji rok za oddajo poslovnih načrtov za natečaj Zmagovalna ideja 2010 je 30. 9. 2010. Zmagovalce regionalnega natečaja, ki jih bo izbrala posebna komisija, bodo razglasili v oktobru 2010 v okviru podjetniškega dogodka, ki bo potekal v Velenju. Za sodelovanje sta se v projektu kot partnerja odločili obe tukajšnji zbornici. Kot je povedal predsednik upravnega odbora Območne obrtno-podjetniške zbornice (OOPZ) Velenje

Foto: Marija Lebar

Branko Meh, si njihova zbornica želi spodbujati podjetništvo v dolini, še posebej v teh zaostrenih gospodarskih razmerah. OOPZ združuje člane iz vseh treh šaleških občin. Članov je nekaj manj kot 1000 z nekaj manj kot 3000 zaposlenimi.

Direktor Savinjsko-šaleške gospodarske zbornice (SŠGZ) Franci Kotnik je predstavil kakšno bo partnerstvo med SŠGZ in SAŠA inkubatorjem, ki so ga opredelili v pogodbi o pridruženem članstvu inkubatorja k območni zbornici. Pridruženi član inkubator bo s tem pridobil možnost vključevanja v močno logistično mrežo in kontakt s ključnimi nosilci razvoja. »S pogodbo o pridruženem članstvu je sedaj tudi formalno opredeljeno sodelovanje med SŠGZ in SAŠA inkubatorjem in za razliko od natečaja Zmagovalna ideja ni omejeno zgolj na leto 2010,« je povedal Kotnik.

Na koncu so organizacijski partnerji s podpisom pogodbe uradno potrdili sodelovanje pri projektu Zmagovalna ideja 2010. Prav tako je bila podpisana tudi pogodba o pridruženem članstvu SAŠA inkubatorja k SŠGZ.

Marija Lebar

V Premogovniku zagnali novi odkop

Sedemnajstega maja se je v Premogovniku Velenje ponovno zgodil trenutek za zgodovino, ko so v jami Preloge zagnali novi odkop G2/C. To je namreč prvi odkop, ki bo v celotnem času delovanja dolg več kot 200 metrov. Zagon odkopa je opravil direktor Premogovnika Velenje dr. Milan Medved.

Dr. Milan Medved je čestital vsem, ki so odkop zmontirali in pripravili za začetek obratovanja. Dejal je, da v Premogovniku Velenje močno računamo na proizvodnjo z odkopa G2/C. Na njem naj bi do konca obratovanja, to je do januarja 2011, pridobili več kot 900.000 ton premoga, to pa naj bi omogočila naša najboljša odkopna oprema, ki je montirana na njem.

»Z montažo in obratovanjem takšnega odkopa nadgrajujemo naše poskuse v letu 2008 z odkopa G2/B, ki je v določenem delu presegel 200 metrov dolžine, hkrati pa je odkop G2/C tudi dokaz našega lastnega inženirskega znanja ter operativnega, proizvodnega znanja, ki ga skupaj s tehničnim vodstvom dokazujejo rudarji, strojniki in električarji na odkopu. Želim vam predvsem varno in uspešno delo,« je dejal dr. Medved.

Omenjeni odkop v Premogovniku Velenje je lociran v najkvalitetnejšem sloju odkopavanja premoga, kjer lahko povprečna kurilna vrednost lignita znaša tudi 13 GJ na tono.

Tadeja Mravljak Jegrišnik
vodja Službe za odnose z javnostmi Skupine Premogovnik Velenje

Foto: Ivo Hans Avberšek

Foto: Ivo Hans Avberšek

Obletnica zbora

Mešani pevski zbor Društva upokojencev Šoštanj je v soboto 22. maja praznoval svojo okroglo 60. obletnico delovanja, tako kot se spodobi. Svečani koncert je bil v dvorani Kulturnega doma v Šoštanju, pevci pa so izvajali priljubljene slovenske melodije. Kot gostje so nastopili moški pevski zbor iz Raven pod vodstvom **Blanke Rotovnik**, na prireditvi pa so podelili tudi Gallusove značke, ki so jih prejeli dolgoletni pevci. Bronaste značke je prejelo 18 pevcev, srebrne so prejeli Elica Medved, Fanika Grazer, Marija Valič in Franc Kolenc, zlato pa se je zasvetilo Antonu Rezmanu, Štefki Čebul in Dragu Valiču. Posebnih priznanj so bili za več kot 25 let dela v društvu veseli Štefka Donko, Fanika Apat in Leon Vozlič, za petdeset in več let petja pa so priznanja prejeli Fanika Apat, Štefka Donko, Jože Medved, Teodor Gorogranc, Fani Zager, Leon Vozlič in Alenka Mlinšek. Prav slednja uspešno zbor od leta 1995 dalje.

Koncert in tudi samo praznovanje je po oceni predsednika zbora **Rudija Vrčkovnika** v celoti uspelo. Med drugim je dejal: »Ob 50 letnici zbora nas je bilo 32, zdaj nas je 38. V vseh teh letih je pelo v zboru veliko pevcev. S hvaležnostjo se jih spominjamo in hvala z njihov trud in delo v zboru. Z ljubeznijo do petja in veselim srcem s sedaj zbiramo na pevskih vajah 1 x tedensko pred nastopi pa dvakrat. Skupaj uživamo v petju, saj je lepša zima, in še lepša pomlad.«

Zbor, ki je nastal v bistvu takrat ko je v Šoštanju nastalo društvo upokojencev, oziroma štiri leta kasneje, je bil sprva moški pevski zbor, njegov vodja je bil Ivan Naraločnik. Bil je edini te vrste v šaleški dolini in zelo priljubljen. Za Ivanom Naraločnikom je zbor vodila prof. Justina Trobina in vključila tudi ženske glasove. Po njeni smrti ga je vodil Alojz Satler, v letih 1992/93 Darja Gaber in za njo Nikolaj Žličar, ki je zbor prepustil **Alenki Mlinšek**. Ta jim je ostala zvesta do danes. Zbor deluje pod okriljem društva upokojencev Šoštanj, ki ga že nekaj časa vodi

Foto: arhiv

Leopold Kušar. Kljub trenutni odsotnosti je pevcem sporočil: »Z veseljem ugotavljamo, da smo bili uspešni. Prav v obdobju zadnjih desetih let je število pevcev preseglo do sedaj najvišje znano število 43 pevk in pevcev. To je pomemben podatek. Ravno tako ali še bolj so pomembni so medsebojni odnosi.«

Koncert, ki ga je povezovala Majda Zaveršnik Puc in praznovanje so pomagali uresničiti nekateri sponzorji, katerim se v društvu in pri zboru najiskrenejše zahvaljujejo, pripravljali odbor pa se je odločil tudi za izdajo brošure ob bisernem jubileju, katero je uredil Stane Mazej.

Milojka Komprej

Vlado ženskam!

V Šoštanju je bil konec aprila letos ustanovljen ženski odbor stranke SDS. Vodi ga Judita Čas Krneža in petčlanski izvršilni odbor. Naloge ženskega odbora so uresničevanje vrednot pravične, solidarne in odprte družbe, združevanje žensk s ciljem uresničevanja skupnih interesov, oblikovanje stališč do aktualnih političnih vprašanj in aktivno sodelovanje članic v organih stranke na vseh ravneh družbenega življenja.

Ustanovitve se je udeležil tudi poslanec v Državnem zboru RS in župan Darko Menih.

M.K.

Foto: Dejan Tonkli

Zimzelen

V Centru starejših Zimzelen v Topolšici z namenom prijetnega sobivanja poskrbijo za kulturno in tudi izobraževalno dejavnost. V torek, 18. maja, so organizirali predavanje o demenci, ki ga je pripravil Janko Predan, dr. med. spec. psihiater, o zaščiti pravic in koristi dementnih oseb pa je

številnim zbranim spregovorila socialna delavka Centra za socialno delo Dravograd Marija Jamšek. Predavanje je zbudilo veliko zanimanje, saj je bolezen bolj prisotna v okolju, kakor si priznamo.

Milojka Komprej

Foto: arhiv

Foto: arhiv

Energetsko učinkovito podjetje

V Skupini Premogovnik Velenje se zavedamo, da danes podjetje, ki ni energetsko učinkovito, ne more biti poslovno uspešno. V Premogovniku Velenje si prizadevamo za učinkovito rabo energije in smo na tem področju v preteklih letih že dosegli nekaj uspehov. Tudi zato smo podjetje že drugo leto prijavili na razpis Energetsko učinkovito podjetje 2010, ki ga pripravlja časnik Finance v sodelovanju z Ministrstvom za gospodarstvo in Ministrstvom za okolje in prostor ter se uvrstili med finaliste.

Poleg razpisa za Energetsko učinkovito podjetje sta bili razpisani tudi nagradi za Energetsko učinkovit projekt 2010 in projekt Izrabe obnovljivih virov energije 2010. Nagrade in priznanja so podelili 19. aprila na Dnevih energetikov, 12. srečanju energetskih menedžerjev Slovenije. Časnik Finance in Ministrstvo za gospodarstvo oziroma Ministrstvo za okolje in prostor sta doslej že trinajstkrat izpeljala razpis za Energetsko učinkovito podjetje in devetkrat za Energetsko učinkovit projekt. Letos so tretjič podelili tudi nagrado za Projekt uporabe obnovljivih virov energije. Ti projekti postajajo osnova za sonaraven razvoj gospodarstva in so vse bolj pomembni za zanesljivo oskrbo z energijo in varovanje okolja.

Kot posebnost so letos prvič omogočili tudi glasovanje bralcev in uporabnikov spletne strani Časnika Finance. Ti so tako iz ožjega izbora prijaviteljev, ki ga je pripravila komisija, izbrali svojega favorita v posamezni kategoriji. S finalisti so v ta namen posneli krajše reklamne spote, v katerih so predstavniki podjetij predstavili svoja prizadevanja pri racionalni rabi energije. Za Premogovnik Velenje je predstavitev podal **Rajko Pirnat, vodja Energetske službe**. Tudi zmagovalci spletnega izbora so dobili posebna priznanja, spletno glasovanje pa je bilo ločeno od glasovanja komisije. **V spletnem izboru je močno zmagal Premogovnik Velenje.**

Premogovnik Velenje je lani v okviru omenjenega razpisa prejel posebno priznanje, saj je strokovna komisija ocenila, da je projekt Premogovnika Velenje z vidika energetske učinkovitosti zelo zanimiv in dober.

Premogovnik Velenje za pridobivanje premoga in podporne procese letno

Foto: Ivo Hans Avberšek

porabi 74.000 MWh energije. V podjetju smo se odločili, da izpeljemo ukrepe za zmanjšanje rabe energije v svojih poslovnih objektih in v tehnološkem procesu. V zadnjih letih smo v podjetju zmanjšali celotno porabo energije za 8 do 10 odstotkov, zmanjšali pa smo tudi specifično rabo vseh energentov na proizvod.

Kazalniki rabe energije kažejo na konstantno padanje porabe električne energije, toplotne energije in dizel goriva. Zaradi izvedenih ukrepov in učinkovitega ravnanja z energijo se specifična poraba energije vsako leto znižuje. To kaže na posredni prihranek 3,5 do 5 odstotkov v zadnjih treh letih. V 2010 pa želimo obdržati trend prihrankov iz prejšnjih let.

Kljub temu da je Premogovnik Velenje energetsko podjetje, redno dosegamo izredne kazalnike uspešnosti gospodarjenja z energenti, kar vpliva na nižjo ceno premoga in elektrike, proizvedene v TE Šoštanj.

Tadeja Mravljak Jegrišnik
vodja Službe za odnose z javnostmi Skupine Premogovnik Velenje

Najboljši sodelavci

Premogovnik Velenje je letos ponovno razpisal nagrade za najboljšega sodelavca – sodelavko v Premogovniku in njegovih hčerinskih družbah HTZ Velenje, PV Invest, RGP, Gost in za najboljšo delovno skupino v Premogovniku Velenje. V Premogovniku se namreč zavedamo, da brez zaposlenih, ki vsakodnevno delo opravljajo z znanjem, zavzetostjo in odgovornostjo, ne bi bili tako uspešna gospodarska družba.

Kandidate za nagrade lahko predlagajo zaposleni v Skupini Premogovnik Velenje, člani Svetov delavcev v Premogovniku in HTZ Velenje ter vodje organizacijskih enot.

Kriteriji za izbor so bistveno boljši delovni rezultati od drugih, ustvarjalnost, inovativnost, izboljševanje delovnih procesov, ugled in spoštovanje v podjetju, pomembni rezultati pri delu za zunanji trg, pomemben dosežek v stroki, odstotek bolniških izostankov nižji od povprečja Premogovnika. Izpolnjevanje kriterijev se lahko nanaša na daljše časovno obdobje, najmanj pa na leto 2009.

Rok za oddajo predlogov je 31. maj, razglasitev najboljših pa bo potekala na letošnji prireditvi ob dnevu rudarjev – 50. Skoku čez kožo na Mestnem stadionu ob jezeru.

Tadeja Mravljak Jegrišnik
vodja Službe za odnose z javnostmi Skupine Premogovnik Velenje

HTZ izpolnjuje cilje

Minuli mesec je na Premogovniku Velenje in njegovi hčerinski družbi HTZ Velenje potekala redna zunanja presoja sistemov vodenja kakovosti, ravnanja z okoljem ter varnosti in zdravja pri delu po standardih ISO 9001:2008, ISO 14001:2004 in OHSAS 18001:2007. Presoja je tudi letos izvajal Slovenski inštitut za kakovost in meroslovje SIQ. Presoja je potekala po skrbno načrtovanem programu, zajela pa je vsa glavna področja v obeh podjetjih. Presojevalci so si ogledali tudi jamska delovišča.

Vodja presojevalcev mag. Dušan Zorc je ob zaključku dejal: »Naša ocena vašega sistema vodenja je zelo pozitivna. Ker smo nekateri presojevalci bili v vašem podjetju že večkrat, lahko govorimo o velikem napredku v zadnjih letih. Ogromna razlika je v razumevanju, delovanju in učinkovitosti sistemov vodenja. Vaš sistem ni le na papirju, ampak resnično deluje,

uporabljate ga kot orodje pri stalnem izboljševanju. Katerokoli področje smo pogledali, je bilo skoraj odlično. Našli nismo nobenih neskladnosti, niti nobenih večjih pomanjkljivosti. Zapisali smo nekaj priporočil, v smislu naših pogledov na vaše rešitve.«

Direktor Premogovnika Velenje dr. Milan Medved je ob tem dodal: »Znova smo dokazali, da smo urejeno in organizirano podjetje. Hvala sodelavkam in sodelavcem za trdo delo, ki so ga tudi letos vložili v priprave na zunanjo presojo. Pomembno je, da skozi enovit sistem kakovosti uspešno obvladujemo vse najpomembnejše aktivnosti našega podjetja, našo organiziranost, odnos do okolja ter zagotavljanje varstva in zdravja pri delu.«

Tadeja Mravljak Jegrišnik
Vodja Službe za odnose z javnostmi Skupine Premogovnik Velenje

Šparglji, priboljšek za preživetje na kmetiji

Na domačiji Globačnik v Lokovici, povsem na meji Občine Šmartno ob Paki, kjer gospodarijo Franc, Jožica in mladi Ervin, se ob rednem delu na kmetiji ukvarjajo tudi z gojenjem špargljev ali belušev. Ta zdravilna povrtnina, ki je bila donedavna specialiteta na krožnikih v Istri, je zdaj vse pogostejši dodatek jedem tudi v osrednjih predelih Slovenije. Tudi ponudba uvoženih, intenzivno gojenih špargljev, pospešuje vključevanje tega sadeža v domačo kulinariko. Priprava jedi z njim je enostavna, dokaj hitra, jedi pa dobijo značilen okus. Če dodamo še njihovo zdravilsko posebnost, (nekateri menijo, da so beluši tudi afrodizjak), je razlogov za gojenje in nakup že kar dovolj. Jožica Mešl, ki v glavnem skrbi za dober pridelek, letos ni najbolj

zadovoljna z vremenom, saj je bilo prehladno in so do sedaj beluši rasli počasi. Ob povpraševanju kupcev, ki jih privablja mala reklamna tabla ob glavni cesti v Lokovici, bi lahko prodali bistveno več te plemenite zelenjave. »No, bo pa sezona trajala daljši čas,« je ob našem srečanju menila gospodinja Jožica.

Jože Miklavc

Foto: Jože Miklavc

Svarun iz Šoštanja v Celju

Na dnevu odprtih vrat Slovenske vojske v vojašnici v Celju je bila v soboto, 22. maja predstavitev oborožitve, taktičnih postopkov ob vojaških intervencijah ter usposabljanja in zaposlovanja v SV. Največ pozornosti je vzbudila demonstracijska vožnja šoštanjske patrie, slovenskega Svaruna, ki so ga upravljali vojaki kasarne 20. Motoriziranega bataljona SV. Ljudje so se seznanili z lastnostmi, z načinom upravljanja in navigacijo, z bojnim delovanjem in s Svarunom so se popeljali po Celju in okolici.

Jože Miklavc

Foto: Jože Miklavc

Postavljanje mlaja ob 1. maju

Na predvečer 1. maja, praznika dela, zagorijo v številnih vaseh kresovi, že nekaj dni pred praznikom pa vaščani po vaseh postavijo mlaj, na katerega obesijo slovensko zastavo. Kres in mlaj sta postala simbola prvomajskih praznikov.

Tudi v Ravnah pri Šoštanju so fantje Mladinske organizacije Ravne (MO) postavili mlaj. Smreko za mlaj, ki jo je MO Ravne podaril gospod Miran Videmšek, so fantje posekali in olupili že nekaj dni prej, 27. aprila pa so svoje delo dokončali in mlaj tudi postavili.

Okoli 9. ure zjutraj so se zbrali ravenski mladinci in mladinke na križišču pri Poštajnerjevem križu. Dekleta so spletla vence in jih lepo okrasila. Fantje so imeli več težav pri delu, saj so se odločili, da bodo letos mlaj postavili ročno, kot se je to počelo včasih. Več kot 20 močnih mladincev je bilo potrebnih, da jim je s skupnimi močmi uspelo postaviti mlaj.

Mlajši fantje in dekleta so med postavitvijo mlaja zaprli cesto. Ljudem, ki so se pripeljali mimo, so ponudili pijačo, Tilen pa je s harmoniko popestril dogajanje. Nabralo se je nekaj prostovoljnih prispevkov mimovozečih ljudi, ki so pohvalili fante za dobro opravljeno delo in ves trud.

Samo postavljanje mlajev je zelo stara tradicionalna šega, ki naj bi imela izvor že v predkrščanskem času. Zelo verjetno je, da gre za dediščino Venetov, ki so jo kasneje deloma prevzeli tudi Kelti, in se je ohranila v Srednji Evropi vse do danes, zlasti pri nas, v Sloveniji.

V zadnjih desetletjih pa ima postavljanje mlaja pomembno vlogo ob praznovanju 1. maja. Letos so se ravenski mladinci in mladinke še posebej

potrudili. Ravenski mlaj ima največ vencev daleč naokoli, velika pohvala pa gre tudi fantom, ki so se res potrudili in mlaj postavili ročno. Tako skuša Mladinska organizacija Ravne ohranjati tradicijo naših babic in dedkov. Zahvaljujejo se vsem, ki so (ste) jim kakor koli pomagali pri postavitvi mlaja.

Mlaj s slovensko zastavo, ki plapolja v vetru, naj bo v ponos vsem Ravenčanom in vsem mimovozečim, naj bo opomin na delavstvo, pravice zaposlenih in nenazadnje na 1. maj, praznik dela in vseh delavnih ljudi!

Nastja Stropnik Naveršnik

Foto: arhiv

KULTURNICA GABERKE KULTURNO-TURISTIČNO DRUŠTVO

GABERKE 101, 3325 ŠOŠTANJ | TEL: (03) 891 30 98 | E-mail: kultura2@volja.net | TRR: 24302-9004331204 | DŠ: 29289262

KULTURNICA GABERKE vas v nedeljo, 20. junija 2010, vabi na

4. SREČANJE PRESELJENIH Z OBMOČJA RUDARJENJA PREMOGOVNIKA VELENJE

Zabavna prireditev bo potekala v Gaberkah pri kozolcu na lokaciji nekdanjega Gasilskega doma Gaberke s pričetkom ob 15. uri.

Zabavna prireditev je namenjena srečanju prebivalcev nekdanjega spodnjega dela Gaberk, Družmirja, Šoštanja, Prelog, Metleč, Pesja in ostalih, ki so se morali zaradi posledic rudarjenja preseliti v druge kraje. Na prireditve ste vabljeni tudi vsi tisti, ki še imate v dobrem spominu kraje, ki jih zdaj ni več, oz. jih nikdar niste poznali, pa bi jih morda radi spoznali. Vabilo pa velja tudi tistim, ki se želite zabavati in zaplesati ob poskočni glasbi.

Na ogled bo postavljena razstava fotografij nekdanjih vasi in domačij z omenjenih območij. Celotno preseljeno območje pa si je moč ogledati na 3D maketi, ki je bila poleg kozolca postavljena lansko leto.

Za veselo razpoloženje bodo poskrbeli Ansambel bratov Avbreht, Topolške mažoretke, Rudarski oktet in MPZ Svoboda Šoštanj. Dobro pa bo poskrbljeno tudi za jedajo in pijačo.

Kulturnica Gaberke

Upravna enota Krajevni urad Šoštanj

VPRAŠANJE

V našem društvu želimo organizirati prireditev in zanima nas, kaj je potrebno urediti, da jo prijavimo, in kje lahko dobimo dodatne informacije?

ODGOVOR

Spoštovani!

Z vašim vprašanjem in mojim odgovorom upam, da bomo pomagali tudi drugim, ki nam z organiziranjem javnih prireditev polepšajo trenutke in nas bogatijo s svojim delovanjem.

Manjše prireditve se prijavljajo na policiji, za večje prireditve, ki so natančneje opisane v 13. členu Zakona o javnih zbiranjih, pa potrebujete pridobiti dovoljenje Upravne enote. Zahtevo lahko oddate pri svetovalki za pomoč strankam na sedežu Upravne enote v Velenju, lahko jo prinesete v Krajevni urad v Šoštanju ali pa jo pošljete po pošti na naslov Upravna enota Velenje, Rudarska cesta 6/a, 3320 Velenje ali po elektronski pošti: ue.velenje@gov.si. Kar morate storiti je, da izpolnite vlogo, ki jo dobite pri nas ali na internetnem naslovu <http://e-uprava.gov.si/storitve/pridobiVlogo.esj?id=119>.

Vlogo izpolnite čim bolj natančno. Navesti morate podatke o organizatorju prireditve, kraj, čas in trajanje prireditve, osebne podatke vodje prireditve ter vodje rediteljev, osebne podatke pooblaščenke oz. pooblaščenca organizatorja za vročitve na sedežu organa. Predvsem poizkušajte točno opisati potek prireditve in način varovanja. Navedite, koliko rediteljev boste uporabili, kje bodo locirani, ukrepe za zagotovitev reda, varnosti življenja in zdravja udeležencev, določite izhodne in intervencijske poti ter vse predstavite v skici. Skratka, bodite čim bolj obširni in natančni.

K vlogi pa morate priložiti:

- dokazilo, da ste o prireditvi, ki jo pripravljate, obvestili lokalno skupnost (občino), kjer bo prireditev potekala (kopija dopisa, potrdilo o oddani pošiljki, z žigom potrjen dopis, ipd.);
- soglasje lastnika ali upravljavca prireditvenega prostora (najemna ali druga pogodba ali pisno soglasje);
- dovoljenje za čezmerno obremenitev s hrupom, če boste uporabljali naprave, ki povzročajo čezmeren hrup, kot ga določa Uredba o načinu uporabe zvočnih naprav, ki na prireditvah povzročajo hrup (izda ga občina).

Poleg teh dokazil pa je potrebno predložiti tudi:

- dovoljenje za zaporo ceste s prometno tehnično dokumentacijo

Foto: arhiv

Utrinek s posveta o pridobivanju dovoljenj za prireditve

začasne prometne ureditve, kadar je zaradi shoda ali prireditve potrebno omejiti, preusmeriti ali prepovedati cestni promet oziroma;

- dokazilo o tehnični brezhibnosti naprav ali varni uporabi predmetov, če se bodo pri izvedbi uporabljale naprave ali predmeti, zaradi katerih je lahko ogroženo življenje ali zdravje udeležencev oziroma premoženje;
- druga dokazila o varni izvedbi.

Priporočam vam, da najprej pokličete ali se osebno zglasite na Upravni enoti oziroma v krajevnem uradu, kjer nam boste povedali, kaj konkretno organizirate. Mi vam bomo lahko konkretno povedali katere dokumente potrebujete.

V mesecu maju je bil v Velenju na temo organiziranja javnih prireditev organiziran posvet. Na njem so bile podane mnoge koristne informacije o tem, kako uspešno prijaviti in izpeljati javno prireditev. Na posvetu so sodelovali predstavniki Upravne enote Velenje, Policijske postaje Velenje, Gasilske zveze Velenje, Zdravstvenega doma Velenje in varnostni manager. Izkazalo se je, da je tema organiziranja javnih prireditev zelo aktualna, saj se je posveta udeležilo veliko število organizatorjev različnih prireditev, ki so prav tam iskali odgovore na številna vprašanja, ki so jih zastavljali prej naštetim predstavnikom različnih zavodov, ustanov in družb. Po živahni debati, ki se je razvila smo ugotovili, da se organizatorji prireditev v našem okolišu zavedajo odgovornosti, ki jo prevzemajo ob organizaciji, in da že tako dobro organizirane prireditve želijo izvesti še boje.

Vse informacije v zvezi z prijavo prireditev lahko dobite na Upravni enoti Velenje ali na Krajevnem uradu v Šoštanju.

AquaVallis na Mednarodnih dnevih medicine športa Slovenije

V hotelu Habakuk v Mariboru so potekali Mednarodni dnevi medicine športa Slovenije, na katerih se je s programom AquaVallis predstavilo tudi podjetje HTZ Velenje.

Podjetje HTZ Velenje je na razstavnem prostoru predstavilo program AquaVallis oz. različne možnosti filtriranja pitne vode tako za gospodinjstva kot podjetja in javne ustanove. Proizvod AquaVallis je vrhunski dosežek na področju filtriranja vode in je plod raziskav znanstvenikov s področja nanotehnologije.

Letošnji organizatorji konference so Univerzitetni klinični center Maribor, Univerza v Mariboru, Nogometna zveza Slovenije in Olimpijski komite Slovenije. Poleg priznanih domačih in tujih strokovnjakov s področja športne medicine so se konference udeležile tudi znane osebnosti iz sveta nogometa, med njimi predsednik OKS Janez Kocjančič ter najvišji predstavniki Univerze v Mariboru in UKC Maribor. Poseben pečat bo letošnjemu kongresu dala tudi Nogometna reprezentanca Slovenije, ki bo samo nekaj dni kasneje pričela s pripravami za nastop na Svetovnem prvenstvu v Južni Afriki.

Tadeja Mravljak Jegrišnik
Vodja Službe za odnose z javnostmi Skupine Premagovnik Velenje

Zakonodajni referendum

o Zakonu o ratifikaciji Arbitražnega sporazuma med Vlado Republike Slovenije
in Vlado Republike Hrvaške
nedelja, 6. junij 2010

Ali ste za to, da se uveljavi Zakonu o ratifikaciji Arbitražnega sporazuma med Vlado Republike Slovenije
in Vlado Republike Hrvaške, ki ga je sprejel Državni zbor na seji dne 19. aprila 2010?

ZA

PROTI

- ker bo pravično rešil problem meje s sosednjo Hrvaško in zagotovil, da **bo Slovenija dobila stik z odprtim morjem**;
- ker bo omogočil vstop Hrvaške v EU, kar bo pripeljalo **do boljšega gospodarskega sodelovanja** med državama;
- ker s sporazumom ne moremo izgubiti, **lahko le pridobimo. Ostajamo pomorska država** z dostopom do mednarodnih voda.

Državljanke in državljani bomo 6. junija ponovno odločali o vprašanju slovenske suverenosti, tokrat na morju. **Gre za najpomembnejše vprašanje po odločitvi za samostojno Slovenijo! Udeležba na referendumu je zato ključnega pomena**, saj bomo s tem pokazali, da ne podpiramo škodljivih rešitev, ki jih sporazum prinaša Sloveniji.

VZELI SO NAM KOROŠKO, TRST IN GORICO.
MORJA NE DAMO.
6. JUNIJA GLASUJ **PROTI!**

ZA arbitražni sporazum

ZA Piranski zaliv

**ZA neposredni izhod na
odprto morje!**

SLS

ZARES

SNS

Župnijska obvestila

3. JUNIJ 2010 (ČETRTEK) – SVETO REŠNJE TELO IN KRI – svete maše:

- šoštanjka župnijska cerkev ob 8.30
- šoštanjka mestna cerkev ob 11.15 in 19. uri
- Bele Vode ob 8.30
- Zavodnje ob 10. uri

6. JUNIJ 2010 – 10. NAVADNA NEDELJA – svete maše:

- šoštanjka župnijska cerkev ob 7. s telovsko procesijo in ob 8.30
- šoštanjka mestna cerkev ob 11.15 in 19. uri
- Bele Vode ob 10. uri s telovsko procesijo
- Zavodnje ob 10. uri
- Topolšica ob 9. uri

13. JUNIJ 2010 – 11. NAVADNA NEDELJA – SLOVESKI EVHARISTIČNI KONGRES V CELJU

- šoštanjka župnijska cerkev ob 7. uri
- SLOVESNI EVHARISTIČNI KONGRES V CELJU OB 10. URI
- šoštanjka mestna cerkev ob 19. uri
- Šentvid na Slemenu ob 17. uri

20. JUNIJ 2010 – 12. NAVADNA NEDELJA – svete maše:

- šoštanjka župnijska cerkev ob 7. in 8.30
- šoštanjka mestna cerkev ob 11.15 in 19. uri
- Bele Vode ob 8.30
- Zavodnje ob 10. uri
- Topolšica ob 10. uri
- Sv. Anton – lepa nedelja – ob 11.15 uri s telovsko procesijo

27. JUNIJ 2010 – 13. NAVADNA NEDELJA – svete maše:

- šoštanjka župnijska cerkev ob 7. in ob 8.30
- šoštanjka mestna cerkev ob 11.15 in 19. uri
- Zavodnje ob 10. uri
- Gaberke ob 7.30
- Sv. Križ – lepa nedelja – ob 9. in ob 10.30 s telovsko procesijo

29. JUNIJ 2010 (TOREK) – SV. PETER IN PAVEL – svete maše:

- šoštanjka župnijska cerkev ob 8.30
- šoštanjka mestna cerkev ob 12. (zaradi Oratorija) in 19. uri
- Bele Vode ob 8.30
- Zavodnje ob 10. uri
- Celje – stolnica – ob 16. uri mašniško posvečenje

4. JULIJ 2010 – 14. NAVADNA NEDELJA – svete maše:

- šoštanjka župnijska cerkev ob 7. in ob 8.30
- šoštanjka mestna cerkev ob 11.15 in 19. uri
- Bele Vode ob 8.30
- Zavodnje – lepa nedelja – ob 10. uri s telovsko procesijo
- Topolšica ob 10. uri

LEPA NEDELJA

Radi se udeležujemo slavij lepih nedelj. Saj je to praznični dan za krajevno cerkev. Sama telovska procesija pa je javno izražanje naše vere in klicanje božjega blagoslova na naše vsakdanje delo.

DUHOVNE VAJE ZA MINISTRANTE

Od četrтка, 24. junija, do sobote, 26. junija, bodo pri Sv. Križu nad Belimi Vodami potekale duhovne vaje za ministrante. Ministranti, lepo povabljeni!

ORATORIJ

V času od 28. junija do 3. julija bo potekal Oratorij v župniji Šoštanj za predšolske in šolske otroke. Prijavnico dobite v vseh cerkvah naše župnije. Vabljeni!

Tradicionalno srečanje družin na Gori Oljki

V nedeljo, 16. maja, je Savinjsko-Šaleška regija NSi organizirala tradicionalno srečanje družin in zbor za vrednote na Gori Oljki. Prireditve se je pričela s slovesno mašo za slovenske družine in nato zbor za vrednote. Povabljeni gostje so bili: predsednica NSi Ljudmila Novak, pesnik in igralec Tone Kuntner in pisateljica Berta Golob. Ljudmila Novak je najprej čestitala vsem slovenskim družinam za doprinos k razvoju slovenskega naroda. Več kot je zdravih družin, bolj je

Foto: arhiv

zdrav tudi narod. Letošnje praznovanje dneva družine smo ob praznovanju 20. obletnice demokratičnih sprememb v Sloveniji obeležili z grenkim priokusom in bojaznijo, da se slovenskemu narodu v prihodnosti spet obeta boj za preživetje. Ob tej priložnosti znova opozarjamo na težnje slovenskih vladnih strank, ki želijo razvrednotiti tradicionalno družino. Vsi gostje so stremeli k temu, da si mora družba prizadevati za najboljše pogoje za svoje državljane. Več kot je urejenih in srečnih družin, bolj je urejena in srečna družba. V tej smeri bi morala iti tudi naša družba. Na koncu prireditve se je začelo prijetno druženje v pozno popoldne.

Roman Kavšak

Nova kapelica na čast Mariji

V mesecu maju, ki je še posebej posvečen božji materi Mariji, so na Grmadskem vrhu v Lepi Njivi postavili njej na čast novo kapelico. Na priložnostni slovesnosti jo je blagoslovil šoštanjki dekan in župnik Jože Pribožič. Lepa Njiva sicer upravno sodi v občino Mozirje, a omenjeni del sodi v šoštanjko faro.

Kapelico je pri svoji hiši postavila družina Šumečnik, slovesnega blagoslova pa se je udeležilo veliko število ljudi, celo s koroškega konca. Nekateri so se pripeljali, marsikdo pa je lep nedeljski dan izkoristil in na dogodek prišel peš.

»Ko smo se tukaj zbirali, smo pravkar slišali zvonove s Svetega križa. Ob tem se spominjamo, kako so pred davnimi leti ljudje – verniki požrtvovalno gradili to cerkev in svojim potomcem zapustili svetišče, kjer se družijo z Bogom in med seboj,« je dejal Pribožič. »Prav tako naj bo ta kapela, ki jo danes blagoslovljamo, kraj, ki nas bo združeval v dobrem do sočloveka in do vsega, kar nas obdaja,« je še povedal dekan. Sledil je še obred z molitvijo in blagoslovom kapelice.

Marija Lebar

Foto: Marija Lebar

Odlični rezultati

Tako kadetinke kot deklice v mini odbojki so sezono zaključile v domači dvorani OŠ Šoštanj.

Kadetinke so, kot je bilo pričakovati, konec aprila premagale ekipe Celja in Črne z 2 : 0 v nizih. V pomladanskem delu so dekleta suvereno odigrala vse tekme v B ligi in tako s samimi zmagami dokazale, da vendarle sodijo razred višje, v ligo A. Kot smo že jeseni poročali, so jim bile za zeleno mizo odvzete tri dobljene tekme, zato so morale pomladanski del nadaljevati v B ligi.

24. aprila smo v domači dvorani gostili turnir 4. kroga repasaža v mini odbojki. Deklice so se pomerile z ekipami Braslovč I., Alianse iz Šempetra in Prevalj. Dvoboji so bili napeti vse do konca tekem, saj so bili prav v vseh tekmah po prvih dveh nizih rezultati neodločeni 1 : 1.

Deklice so na koncu zasedle tretje mesto in tako končale državno tekmovanje na skupno 9.–10. mestu.

Vse udeleženke turnirja so dobile priložnostne nagrade, ki so jih prispevale Terme Topolšica, v vsaki ekipi pa je bila nagrajena tudi najboljša igralka.

Foto: Igor Medved
Najmlajše članice ŽOK Kajuh Šoštanj

Odlični rezultati mladih odbojkaric so najlepše plačilo za ves vložen trud igralcev in njihovih trenerjev in obenem spodbuda za nadaljnje delo.

Breda Goltnik

Mednarodni turnir v namiznem tenisu

Namiznoteniški klub Spin Šoštanj je 8. 5. 2010 v Osnovni šoli Šoštanj, Podružnica Topolšica, organiziral tradicionalno mednarodno ekipno tekmovanje v namiznem tenisu. Tekmovanje je bilo posvečeno podpisu kapitulacije nemških oboroženih sil za jugovzhodno Evropo 9. maja 1945. leta. Udeležili so se gostje iz Hrvaške, tekmovalci iz Savinjsko-Šaleške regije in Koroške regije. Tekmovanje je vodil Franci Bartol. Po končanem tekmovanju sta Franci Bartol in Mirjana Ramšak, najboljšim ekipam podelila pokale in kolajne.

Rezultati tekmovanja so bili naslednji:

1. mesto: NTK Celje,
2. mesto: NTK Spin Šoštanj,
3. mesto: NTK Velenje.

Mirjana Ramšak

Foto: arhiv

Kar se lotijo, pripeljejo do konca

»V Zavodnjah ste znani po tem, da izpeljete do konca in kvalitetno, če se česa lotite,« je ob otvoritvi prenovljenega in dograjenega igrišča v Zavodnjah zbrane nagovoril župan Občine Šoštanj in poslanec v DZ RS Darko Menih. V nadaljevanju je še čestital krajanom za pridobitev in poudaril, da ima občina posluh za podeželje, saj so urejenost kraja in nove pridobitve, med katere zagotovo sodijo športni objekti, pomembne za dobro počutje prebivalcev.

Cveto Grabner, dolgoletni predsednik Športnega društva Zavodnje, se je zahvalil za posluh Občini in nekaterim donatorjem in seveda tudi vsem krajanom, ki so pripomogli, da so na delu igrišča od lanskega septembra pa do letošnjega maja postavili leseno ograjo, uredili okolico, namestili grajo okoli igrišča, prekrili in uredili hiško, naredili novo asfaltno prevleko na igrišču, ki je bilo prvič asfaltirano leta 1994, in zarisali črte, zgradili odbojgarsko igrišče, uredili balinišče ... skratka, uredili cel športni kompleks, ki nudi možnost športnih užitkov za vse generacije.

Foto: Amadeja Komprej

Prostor, kjer je že dolga leta igrišče in s tem priljubljeno zbirališče domačinov, bo še bolj živelo. Ob tem se je najbrž marsikateremu krajanu utrnil nostalgichen spomin. Na vse generacije, ki so se tu igrale, odraščale, zaljubljale, razhajale in znova vračale. In na vse generacije, ki bodo varno in sproščeno uživale v druženju in športnih užitkih.

Uradno predajo igrišča sta opravila šoštanski župan in dolgoletna in zaslužna članica športnega društva Romana Anžek z dvigom zastave nad igriščem.

Lepo pridobitev za kraj so obeležili s kratkim glasbenim programom in druženjem, ki je bilo tako, kot se za Zavodnje spodobi. Z dobro voljo in polno mizo. Na športnih površinah pa so se medtem že odbijale žoge.

Amadeja Komprej

Foto: Amadeja Komprej

Intervju

Ja, to pa je čisto moje

SONJA BERIŠA

Za Sonjo Beriša bi v prvi vrsti lahko trdila, da je predana svojemu delu in da se za tisto, za kar se odloči, zagrizeno in vztrajno bori. Ker večkrat sodelujeva na področju prireditev, jo poznam še iz drugih zornih kotov. Sonja je natančna in profesionalna. Pripravljena na pogovor in skupno delo. Inovativna. Sproščena do sodelavcev in okolja. Ko se ob kakšni priložnosti posebnega zadovoljstva nasmeje in se zasvetijo njene modre oči, takrat daje okolju občutek, da je življenje nekaj posebnega. Da je celo življenje glasba in da je glasba življenje. In da to dvojje mora zmagati, ne glede na vse ostalo. In tisti, ki se tega zavedajo, postanejo in ostanejo zmagovalci.

Redno vas srečujem v Šoštanju, kjer ste preživeli otroštvo. So spomini lepi?

Rodila sem se v Šoštanju, na Aškerčevi, kjer še danes živijo moji starši, kamor pogosto in z veseljem zahajam z družino. Otroška leta sem tako preživela v varnem zavetju svoje družine v Šoštanju, ki je bil čudovit kraj za raziskovanje sveta preko otroških oči. Dobro se spominjam prvih samostojnih poti do male šole, ki je bila tudi takrat organizirana v današnjih prostorih Vrtca Šoštanj. Obiskovala sem osnovno šolo Karla Destovnika Kajuha, kjer sem se dobro počutila, predvsem pa navezala veliko prijateljskih stikov. Nekatera so se obdržala vse do današnjih dni. Pripadam generaciji, ki je v mladosti imela veliko več svobode in kar hitro smo se začeli učiti samostojnosti in lastne odgovornosti. Naši popoldnevi so bili poleg domačih nalog zapolnjeni z igro na bližnji žagi ali pa v gozdu na Goricah. Sošolka Jelka je živila blizu potoka Bečovnica in veliko lepih, »mokrih« trenutkov smo preživeli ob tem potoku. Mame so nas brez

težav pošiljale v trgovino, še danes se spominjam domače Terzanove trgovine.

Očitno pa ni bilo samo potepanje tisto, kar je zapolnjevalo vaša otroška leta. Zelo zgodaj ste sedli tudi v klopi glasbene šole in seveda za inštrument.

Pri devetih letih sem se vpisala v glasbeno šolo. Pri vpisu se še nisem zavedala, kako bo izobraževanje v tej ustanovi vplivalo na moje življenje, o tem tudi takrat nisem veliko razmišljala. Glasba in način dela v glasbeni šoli, predvsem pa prava vzpodbuda prvih mentorjev so me usmerili na poklicno glasbeno pot. Srečna sem, da sem se za to odločila, saj me pri svojem delu spremljata dve stvari, v katerih neizmerno uživam: glasba in delo z ljudmi.

Pravite, da je bilo igranje tudi kmalu povezano z nastopanjem in sklepanjem svojevrstnih prijateljstev, ki se ohranjajo še danes.

V gimnazijskih letih sem nadaljevala igranje harmonike v komorni zasedbi pri prof. Silvu Tamšetu, se izobraževala na klavirju pri prof. Danici Pirečnik in veliko nastopala v pevskem duetu ob kitari s sošolko Heleno Čebul. Nastopali sva na mnogih likovnih razstavah in drugih kulturnih prireditvah v celotni regiji, predvsem pa sva si nabrali veliko izkušenj glede nastopanja in organiziranja prireditev. V študijskih letih so se najine poti razšle, prijateljstvo pa je seveda ostalo. Vežejo naju tudi poklicne poti, saj se tudi Helena profesionalno ukvarja z glasbo.

Odločitev o izbiri življenjskega spremljevalca je menda prišla že v vaših študentskih letih.

Glasbeno izobraževanje sem nadaljevala v Mariboru na Pedagoški akademiji, kjer sem zaključila predmetni študij glasbene vzgoje. V času študija sem spoznala svojega moža, s katerim sva si zelo zgodaj ustvarila družino. Kot mlada družina smo kar hitro dobili stanovanje in se preselili v Velenje. Starši so nama veliko pomagali pri prvih družinskih korakih, še posebej pri varstvu otrok. Zaradi tega in zaradi najinih poklicnih poti smo

Foto: arhiv

se v Šoštanj vedno radi vračali.

Po preselitvi v Velenje sta vam verjetno prišlo prav vaše znanje in izobrazba.

Takoj po študiju sem začela poučevati harmoniko in nauk o glasbi v Glasbeni šoli Fran Korun Koželjski Velenje. Srečavala sem se s prvimi pedagoškimi izzivi in delo z otroki mi je bilo v veselje. Poučevala sem v Velenju, nekaj učencev na harmoniki pa tudi v Šoštanju.

Oddelke glasbene šole v Šoštanju je doživel in še doživlja razvoj tudi z vašo pomočjo.

Zaradi neustreznih prostorskih pogojev je bilo v glasbeno šolo v Šoštanju takrat vpisanih le okoli 40 učencev, ki so lahko izbirali med klavirjem, harmoniko, kitaro, klarinetom, trobento, pozavno in baritonom. Leta 1994 smo se z velikim zadovoljstvom preselili v sedanji prizidek Kulturnega doma Šoštanj. Zaradi ustrežnejših prostorskih pogojev in večjega števila otrok v občini se je glasbeno izobraževanje v Šoštanju začelo uspešno razvijati.

V šolskem letu 1999/2000 me je takratni ravnatelj Glasbene šole Velenje mag. Ivan Marin postavil za vodjo oddelka.

Kaj menite o sodelovanju učencev z okoljem oziroma kako ste v glasbeni šoli naravnani glede tega?

Veliko pozornosti smo in še namenjamo večjemu vključevanju glasbene šole v kulturno dogajanje domačega kraja. Naši učenci so sodelovali na številnih razstavah, občinskih in drugih proslavah, na prireditvah, kot so Šmihelov sejem in mini pustni karneval. V sodelovanju z Zavodom za kulturo Šoštanj smo uvedli redne mesečne glasbene večere v Mestni galeriji. V šolskem letu 2005/2006 je bilo v Šoštanju vpisanih že 148 učencev, poučevalo pa je 18 učiteljev. Učenci so lahko izbirali med instrumenti: violina, violončelo, kljunasta flavta, flavta, klarinet, saksofon, tolkala, klavir, harmonika, kitara in vsa trobila. V vrtcu in osnovni šoli smo začeli izvajati tudi pouk za najmlajše, program predšolske glasbene vzgoje in glasbeno pripravnico. Zaradi povečanega vpisa se je povečala tudi potreba po številu učilnic, v mesecu decembru 2006 smo jih s podporo lokalne skupnosti nekaj pridobili v bivšem hišniškem stanovanju.

Pri delu se zanašate na svoje sodelavce in vodstvo ter na dobre skupne projekte.

Zaradi dovoljenja za širitev oddelkov v Glasbeni šoli Fran Korun Koželjski Velenje je na Ministrstvu za šolstvo bilo potrebno opraviti veliko razgovorov oziroma vložiti veliko prošenj, kar pa je odlično opravil takratni ravnatelj mag. Ivan Marin.

Učenci na pihalih, trobilih in tolkalih so svoje znanje nadgrajevali v mladinskem pihalnem orkestru, ki je pod vodstvom Janeza Šuligoja začel delovati v šolskem letu 1999/2000. Pri delu orkestra smo veliko podporo dobili s strani godbe Zarja, saj so si naši učenci lahko pri njih brezplačno izposojali instrumente. Naredili smo kar nekaj skupnih projektov in za mlade glasbenike je igranje v starejšem orkestru pomenilo dobro motivacijo za nadaljnje glasbeno ustvarjanje.

Koliko učencev je zdaj v Šoštanju in kako ocenjujete njihovo izobraževanje?

Danes glasbeno šolo v Šoštanju obiskuje 218 učencev, ki se lahko izobražujejo na vseh nivojih osnovnega izobraževanja od predšolske vzgoje do solfeggia oziroma priprave na srednjo šolo. V Šoštanju poučuje kar 26 učiteljev. Visok nivo izobraževanja se odraža na številnih nastopih in koncertih, kar zagotovo prispeva k dvigu kulturnega dogajanja v kraju. Nadpovprečne rezultate pa učenci dosegajo tudi na raznih tekmovanjih na slovenskem in mednarodnem glasbenem področju.

V letošnjem šolskem letu smo bili še posebej ponosni na rezultate naših učencev na državnem tekmovanju. Med osnovnošolci je tekmovalo devetnajstih učencev Glasbene šole Fran Korun Koželjski Velenje, od tega je bilo kar enajst tekmovalcev iz Občine Šoštanj.

V času vašega dela, ki je vezano na Glasbeno šolo Velenje ste tudi napredovali in končali dodatno izobraževanje.

Od septembra 2005 sem pomočnica ravnatelja, pred tem pa sem ob delu zaključila univerzitetni študij glasbene pedagogike v Mariboru in šolo za ravnatelje. Moje delo je od takrat veliko bolj povezano z organizacijo. Odgovorna sem za izpeljavo mnogih nastopov in koncertov, skrbim tudi za najem dvoran v Glasbeni šoli Velenje, izpeljavo vpisa, sprejemnih preizkusov in za nekatere dodatne projekte, kot so regijsko in državno tekmovanje. Še vedno pa skrbim za oba oddelka v Šoštanju in v Šmartnem ob Paki.

V okolju ste znani po svojih jasnih zahtevah in tudi ciljih. To je sicer vaša dobra lastnost, a verjetno ni vedno tako sprejeta.

Pri svojem delu imam rada stvari jasne in sistematične. Tudi pri odnosih z ljudmi sem ponavadi zelo odkrita. Takšen način komunikacije sicer lahko na začetku koga zmoti, vendar kmalu ugotovi, da z odkritim dialogom mislim le dobro. Predvsem pa menim, da je z odprtim, a spoštljivimi odnosom veliko lažje najti kompromis, ki je potreben pri vsakem delu. Na šoli imamo dobre, ustvarjalne učitelje, ki potrebujejo le podporo in pomoč pri organizaciji in izpeljavi svojih projektov.

Omenili sva že, da se zanesete na svoje sodelavce. Za vami je vrsta skupnih projektov. Eden je bil tudi pred kratkim.

Pri učiteljih je veliko pripravljenosti za delo in dodatne projekte. Trudimo se, da bi otrokom pa tudi odraslim glasbo čim bolj približali. V mesecu maju smo ponovno uspešno izpeljali že tradicionalni projekt Glasbena šola v Kajuhovem parku. Zaradi slabega vremena smo s pomočjo Pihalnega orkestra Zarja prireditev organizirali pod šotorom na rokometnem igrišču. Vzdušje med učitelji je bilo kljub slabemu vremenu in potrebnim improvizacijam odlično. Dobro voljo smo prenesli med učence in poslušalce in projekt je odlično uspel. Šola je lahko dobra le zaradi kvalitetnih učiteljev. Kvaliteta pa ni le visoka strokovnost, pač pa tudi delo s srcem in s pravilnim pristopom do otroka. Še posebej v glasbeni šoli moramo veliko truda nameniti motivaciji za vadbo instrumenta doma. Pri tem so nam starši lahko v veliko pomoč, ne glede na njihovo glasbeno izobraženost. Učenje instrumenta pomeni redno delo in veliko vztrajnosti. Nekateri učenci glasbeno šolo zaključijo po nekaj letih, vendar ostanejo ljubitelji glasbe in obiskovalci koncertnih dvoran. Zaradi glasbenega znanja pa se kasneje lahko z glasbo ukvarjajo ljubiteljsko v raznih pevskih zborih in drugih zasedbah.

Medtem ste stanovanje v Velenju zamenjali s hišo. Dom vam veliko pomeni in večkrat omenjate moža. Tudi vaše tri hčere so že kar velike. Vse tri menda uspešno stopajo po glasbeni poti.

Pred desetimi leti smo se z družino vselili v novo hišo v Zgornjem Šaleku nad Velenjem. Kot sem že povedala, sva bila z možem pri ustvarjanju družine zelo mlada, še posebej za današnje razmere. Mogoče sva prav

Foto: Dejan Tonkli

zaradi svoje mladosti znala z otroki preprosto uživati. Nekako sva zaupala vase in znala najti pravo mero med lastnimi občutki in številnimi nasveti, ki jih ponuja okolje. Današnji mladi starši so preko medijev zasuti z nasveti o tem, kaj je najbolje za njihovega otroka. Osebnost pa mislim, da se pri otrocih ni mogoče pretvarjati in največ jim lahko daš, če uživaš v njihovi družbi in delaš z njimi tisto, kar veseli tudi tebe.

Vsako starostno obdobje otrok pa prinese s seboj nekaj novega in zanimivega. Starejša hči je že diplomirala in je zaposlena na glasbeni šoli. Lepo mi je, ker imam novo sodelavko, s katero lahko greva skupaj na koncert in potem doma o koncertu debatirava in izmenjujemo mnenja. Druga hči študira saksofon na Akademiji za glasbo v Zagrebu. V novem okolju se je hitro znašla, še posebej pa je zadovoljna s profesorjem instrumenta. Za študenta, glasbenika, je izbira profesorja glavnega predmeta, instrumenta, izredno pomembna. Najmlajša hči je še osnovnošolka, rada ima glasbo in šport, saj v Šoštanju trenira odbojko. Vse bolj se zavedam starega dejstva, da otroke dobimo le na posojilo, naša naloga pa je, da jim v tem času druženja damo največ, kar zmoremo. Zelo hitro postanejo odrasle osebe in srečni smo lahko, če se radi vračajo k nam po nasvet ali pa le k prijetnemu skupnemu druženju.

Menite, da je vaše intenzivno delo na področju glasbe odločilno vplivalo tudi na vašo družino, predvsem na hčere?

Glasbena izobrazba obeh hčera pri meni nikoli ni bila načrtovana, pač pa je način življenja in nenehno ukvarjanje z glasbo prav gotovo vplivalo na njuno izbiro. Poklic glasbenika je izredno lep, vendar pa je tudi zelo odvisen od okolja, v katerem živiš. Državne glasbene šole, ki jih je v Sloveniji nekaj več kot petdeset, z visokošolskim izobraženim kadrom že nekaj desetletij ponujajo visoko raven glasbene izobrazbe. Poleg učenja instrumenta se učenci po predmetniku izobražujejo tudi v skupinskem muziciranju v komornih zasedbah, orkestrih in zborih, kar daje dodatno vrednost načinu življenja mladih. Nastopanje, ki je nujni del izobraževalnega procesa v glasbeni šoli, prinaša izkušnje in spopadanje s tremo. V Sloveniji imamo zelo vzoren sistem glasbenega izobraževanja in

upam, da bo tako tudi v bodoče.

Kako bi se ocenili glede na vašo lestvico vrednot?

Nisem tip človeka, ki bi si v življenju zastavil določene cilje in potem nenehno stremel k tem ciljem. Življenju se enostavno prepustim in vsakodnevno poskušam izbirati najboljše odločitve. Z leti sem se naučila uživati v majhnih, vsakdanjih trenutkih. Mislim, da se pri današnjem hitrem tempu življenja moramo znati ustaviti in se za trenutek spomniti, da nam je lepo. Potem je veliko lažje podariti nasmeh in prijazno besedo.

Ste preko glasbe še na kakšen način povezani z okoljem?

Od leta 1995 se ukvarjam z otroškimi in mladinskimi petjem v svoji župniji. Kar nekaj otrok je v tem času prepevalo pod mojim vodenjem in mnogo lepih trenutkov smo skupaj preživeli na pevskih pripravah v Zadru in v Šmihelu nad Mozirjem. Organizirano druženje izven domačega okolja pomeni otrokom zelo veliko, saj jih navaja na samostojnost in prilagajanje v skupini. Na žalost je v današnjem času pri učiteljih premalo poguma za izvajanje projektov izven šole. Nekako se mi zdi, da se zaradi nekaj slabih izkušenj izgublja realnost med resnično odgovornostjo in nesrečami, ki se lahko enostavno zgodijo brez razloga.

Imate kaj, za kar lahko še posebej rečete, da je čisto vaše?

Z družino smo vsa leta zelo radi zahajali v kamp prikolico na Mali Lošinj. Tam je bilo veliko prijateljev in družabnega življenja. V zadnjih letih pa sva z možem odkrila poseben čar vasice ob reki Dravi, kjer se je rodil moj oče. Vsako poletje se za nekaj ur s čolnom spustiva po reki Dravi v čudoviti, neokrnjeni naravi. In v tistih trenutkih se nekako napolnim z energijo in si rečem: ja, to pa je čisto moje, lastno ...

Hvala za pogovor in veliko uspešnih in hkrati lepih trenutkov.

Milojka Komprej

Portret

Bojan Rotovnik – predsednik Planinske zveze Slovenije iz naših vrst

Na društvenem izletu leta 1987 na Raduho je bil z nami še ne 12-letni fantič, resen in miren, Bojan Rotovnik. Kot blisk so se zavrtela leta. Pa pogledjmo, kaj se je od takrat do danes zgodilo z našim mladim planincem. Na volilni skupščini Planinske zveze Slovenije je bil v soboto, 8. maja, že v prvem krogu volitev izmed treh kandidatov z veliko večino izbran za predsednika te krovne planinske organizacije.

V aktivno delo Planinskega društva Šoštanj se je vključil že leta 1992. Začel se je izobraževati za planinskega vodnika. Že naslednje leto je postal član Upravnega odbora PD, kjer je bil zadolžen za vzgojo mladih. Dobil je dosti somišljenikov, tako da je leta 1995 ustanovil Mladinski odsek PD Šoštanj. Postal je njegov prvi načelnik. Istega leta je postal tudi idejni pobudnik izdaje društvenega glasila Planinski popotnik in hkrati urednik osmih števil, kasneje pa sourednik. Vse do danes pa je ostal gonilna sila glasila. Bil je član vodstva v več poletnih in zimskih taborih mladih planincev, idejni in dejanski vodja ter organizator študentskih taborov. Sodeloval je pri organizaciji več planinskih orientacijskih tekmovanjih. Leta 2004 je PD Šoštanj bilo organizator Slovenskega planinskega orientacijskega tekmovanja, katerega tehnični vodja je bil Bojan Rotovnik. Tudi drugače se je sam udeleževal teh tekmovanj. Več let je vodil študentsko skupino in hkrati bil pobudnik in realizator skupine na predšolski stopnji. Pod njegovim vodstvom je delovala študentska planinska sekcija Zlatorog in jo je nekaj časa tudi vodil. Vse od ustanovitve vodniškega odseka, katerega pobudnik je bil tudi sam in je deloval tudi v njem, je na tem področju bistveno pripomogel k razvoju društva. Ves čas je skrbel tudi za strokovno izpopolnjevanje in v teh letih pridobil naziv vodnika PZS kategorij A, B, D in G. Je inštruktor planinske vzgoje in vaditelj orientacije s predavateljsko licenco. Že več let piše na temo planinske tematike strokovne članke in jih objavlja v različnih medijih, kot so šoštanjski List, Planinski vestnik, Obvestila PZS in tako prispeva k popularizaciji planinstva in obveščenosti planinske javnosti. Z namenom boljše obveščenosti je v letu 1999 postavil prve spletne strani društva, ki so bile namenjene MO; v letu 2001 pa tudi društvene spletne strani. Oboje je ves čas tudi sam tehnično postavljal in urejal. Na tem področju je deloval tudi v širšem slovenskem prostoru in je naredil tudi spletni portal planinske povezave, danes ena od spletne strani Gore in ljudje. Je ena izmed najbolj obiskanih spletnih strani v Sloveniji.

Ves čas svojega delovanja v društvu se je vključeval tudi v delo športnih oziroma krovnih zvez, v katere je PD vključeno. Na nivoju lokalne skupnosti je bil eden od glavnih pobudnikov v društvu, da se to vključi v Športno zvezo Šoštanj, kjer nas je zastopal tudi kot delegat. S svojim vestnim in zavzetim delom je v tej zvezi poskrbel, da ima planinstvo v tej sredini zgledno mesto in spoštovanje, da prijateljsko sodelujemo z ostalimi športnimi društvi. Vključitev društva v to zvezo je pomenilo tudi napredek za samo društvo.

V aktivnosti PZS se je vključil z delom v Mladinski komisiji PZS leta 1995, ko je bil član začasnega kriznega UO MK PZS in v letu 1996 tudi postal njen predsednik in član UO PZS. V okviru dela pri MK PZS je nato opravljal še več različnih funkcij od podpredsednika do vodenja in sodelovanja v odboru za orientacijo MK PZS. V okviru PZS je od leta 2002 deloval kot član Upravnega odbora Vodniške komisije. Tak je tudi z delom v krovni planinski organizaciji za vedno pustil svoj pečat. Bil je vodja gradbenega odbora za postavitev objekta planinskega učnega središča v Bavšici, eden od idejnih pobudnikov ustanovitve odbora za orientacijo pri MK PZS, eden od avtorjev izobraževalnega načrta za vaditelje orientacije in prvi vodja tečaja za vaditelje orientacije in drugo. Zapisal se je tudi kot urednik in soavtor Priročnika za mentorje planinskih skupin in priročnika Planinski tabori, ki ju je izdala Planinska založba PZS.

V letu 2003 je za dve leti prevzel funkcijo predsednika Planinskega društva Šoštanj. Poleg vsega ostalega dela je smelo začrtal praznovanje preko celega leta ob 100. obletnici društva (2004) in tako preteklim

Foto: arhiv PD Šoštanj

generacijam skupaj s sodelavci dal pravo mesto in spoštovanje, širši javnosti pa planinstvo predstavil v najboljši luči. Za prizadevno delo je prejel srebrno značka PZS. Razvoj PD Šoštanj je v zadnjih šestnajstih letih neločljivo povezan z Bojanom Rotovnikom.

Je pa tudi širše družbeno politično aktiven. Je aktivni član in v tem mandatu predsednik Naravovarstvene zveze Smrekovec, podpredsednik in en mandat tudi predsednik Športne zveze Šoštanj, član skupščine in član Odbora športa na lokalni ravni Olimpijskega komiteja Slovenije, direktor Košarkarskega kluba Elektra, sekretar združenja košarkarskih klubov 1. lige in član izvršnega odbora Košarkarske zveze Slovenije in član Sveta KS Šoštanj, zadolžen za kulturno dediščino in turizem.

Ob vsem naštetem smo ponosni nanj, hkrati nam je žal, ker smo izgubili odličnega člana našega UO in blagajnika. Zaželimo mu tako uspešno delo kot doslej, v kar pa spričo njegove mladostne zagnanosti in veliko znanja, ki ga premore, sploh ne dvomimo.

Za PD Šoštanj
Zinka MOŠKON

junij 2010

Napovednik

PRIREDITEV

kavarna & šoštanj

List

kabelsko razdelilni sistem šoštanj

Šoštanj.info
<http://sostanj.info>

KDAJ

ZVRST

KAJ

KJE

VABI VAS

1. teden

torek, 1.6.	prireditev	Otroška bralna značka	Kulturni dom	Medobčinska zveza prijateljev mladine Velenje
ob 17:00 in 18:00	predstavitev	Dan odprtih vrat TEŠ	Termoelektrarna Šoštanj	Termoelektrarna Šoštanj
četrtek, 3.6. ob 11:00 in 16:00	srečanje	Srečanje krvodajalk in krvodajalcev Šaleške doline	V Gaberkah »pod kozolcem«	OZ RK Velenje
sobota, 5.6. ob 16:00	nogomet	Šoštanj : Boč Poljčane (26. krog Štajerske nogometne lige)	Stadion Šoštanj	Nogometni klub Šoštanj
sobota, 5.6. ob 17:00	tekmovanje	VIII. tradicionalno meddruštveno tekmovanje starejših gasilcev in gasilk	Gasilski dom Gaberke	Prostovoljno gasilsko društvo Gaberke

2. teden

petek, 11.6.	kuhanje oglja	Sestavljanje kope	Prireditveni prostor Pristava	Turistično društvo Pristava
sobota, 12.6.	planinstvo	Peca 2125m (tura, zahtevna pot)	Koroška	Planinsko društvo Šoštanj
sobota, 12.6.	košarka	2. veteranski turnir za pokal mesta Šoštanj	Športna dvorana Šoštanj	Košarkarski klub Elektra
sobota, 12.6. ob 18:00	kuhanje oglja	Slavnostni prižig kope	Prireditveni prostor Pristava	Turistično društvo Pristava

3. teden

torek, 15.6. ob 19:00	pogovor	Kavarniški večer Gost: dirigent Lovrenc Arnič	Kavarna Šoštanj	Zavod za kulturo Šoštanj
petek, 18.6. ob 19:00	razstava	Slikarska razstava	Mestna galerija	Zavod za kulturo Šoštanj

sobota, 19.6.	planinstvo	Zaključni nagradni izlet za osnovnošolce	Okolica Šoštanja	Planinsko društvo Šoštanj
sobota, 19.6. ob 10:00	predstavitve	Poletna muzejska noč	Muzej usnjarstva na Slovenskem	Muzej usnjarstva na Slovenskem
sobota, 19.6. ob 17:00	rolanje	Šoštanj rola 2010 rolanje po ulicah mesta Šoštanj	Šoštanj – Trg svobode	Mladinsko kulturni center Šoštanj
sobota, 19.6. ob 20:00	predstavitve	Vodstvo po stalnih razstavah	Muzej usnjarstva na Slovenskem	Muzej usnjarstva na Slovenskem
nedelja, 20.6. od 10:00	delavnica	Nedeljska muzejska ustvarjalnica za otroke	Muzej usnjarstva na Slovenskem	Muzej usnjarstva na Slovenskem
nedelja, 20.6. ob 15:00	srečanje	4. srečanje preseljenih z območja rudarjenja Premogovnika Velenje	V Gaberkah »pod kozolcem«	Kulturno turistično društvo Kulturnica Gaberke

4. teden

sreda, 23.6. do 26.6.	nogomet	Nogometni kamp za otroke 6-12 let	Stadion Šoštanj	Nogometni klub Šoštanj
sreda, 23.6. ob 19:00	pogovor	Literarni gost	Mestna galerija	Zavod za kulturo Šoštanj
četrtek, 24.6. ob 18:00	prireditev	Prireditev ob dnevu državnosti, po uradnem delu sledi zabava	Cerkev sv. Antona v Skornem	Turistično društvo Skorno
četrtek, 24.6. do 27.6.	planinstvo	4. družinski planinski tabor	Ribniška koča na Pohorju	Planinsko društvo Šoštanj
petek, 25.6.	planinstvo	Pohod po Ravenski poti (pohod, lahka pot)	Ravne pri Šoštanju	Športno društvo Ravne in Planinsko društvo Šoštanj
sobota, 26.6. ob 20:00	predstavitve	Kresni večer na Kavčnikovi domačiji	Kavčnikova domačija	Muzej Velenje

Napovednik prireditev objavljajo: mesečnik LIST, Kabelska televizija Šoštanja (C34) in spletni Portal Šoštanj.info (<http://www.sostanj.info>). Podatke o prireditvah pošljite na el. naslov: prireditve@sostanj.net.
KATEGORIJE PRIREDITEV:

šport

kultura in umetnost

splošno

Podoba kulture

Zarja za vedno!

Leta 1925 je bilo ustanovljeno Delavsko društvo Zarja Šoštanj in že leto kasneje so godbeniki prvič zaigrali ob delavskem prazniku, prvem maju. Od tistih časov dalje se je spreminjal sestav godbe, ime godbe, sedež godbe, spreminjal se je program, menjali so se dirigenti in predsedniki in društvo kot tako je bilo čedalje bolj uveljavljeno. Do dandanes. Pihalni orkester Zarja ali po šoštanjsko »pleh muzka ali godba« je nedvomno tista, brez katere ne gre na nobeni svečanosti, prazniku, oziroma, brez katere Šoštanj ne bi bil tak, kot je. Poistovetenje godbe s krajem in obratno ni naključno, saj veliko godbenikov izvira iz tega okolja, tukaj dela ali pa obiskuje glasbeno šolo. V sestavu, kot je danes, to je 85 glasbenikov različnih starosti in seveda instrumentov, odlično obvladujejo sceno pihalnih godb na državni ravni, saj posegajo po najvišjih odličjih. Ob praznovanju 85 let skupnega dela je Pihalni orkester Zarja pripravil tridnevno praznovanje, jubilej pa so tudi pisno dokumentirali z izdajo Biltena.

V petek, 14. maja, je bila svečanost v Kulturnem domu Šoštanj. Tukaj se je godba predstavila skozi odlično izbran koncertni program, tako da je vsak poslušalec v pričakovano polni dvorani prišel na svoj račun. V predverju Kulturnega doma je bila razstava Glasba je moj navdih, ki jo je postavila Franja Vačovnik.

Na svečanosti je zbrane nagovoril Srečko Potočnik, predsednik godbe, in med drugim dejal: *Uspehi ne pridejo sami od sebe, potrebno je veliko odrekanih in angažiranih vseh članov. Vsem godbenikom in tistim, ki orkestru pomagata in živite z njim, hvala in iskrene čestitke ob jubileju.* Godbenike je nagovoril še župan Občine Šoštanj in poslanec v DZ RS Darko Menih, ki je, ponosen na šoštanjske godbenike, svoj govor zaključil s čestitko in mislijo: »Kadar nič ne pomaga, samo glasba obriše solze in opogumi srce!«

Poleg čestitk in spodbudnih besed, ki so jih godbeniki sprejemali na odru, so za dolgoletno delo in predanost godbi podelili tudi odličja in priznanja. Gallusova priznanja so prejeli:

Bronasto Gallusovo priznanje za članstvo v orkestru je prejelo 22 godbenikov.

Srebrno Gallusovo priznanje za članstvo več kot 15 let: Miran Šumečnik, Martin Štruc in Rudi Vrčkovnik

Zlato Gallusovo priznanje za članstvo več kot 25 let so prejeli: Janko Zacirkovnik ml., Janez Atelšek, Walter Kolar in Marko Zaveršnik

Priznanja, ki jih poklanja Zveza slovenskih godb, so prejeli: *Križ za zasluge* za več kot 50 let člani v orkestru: Janez Viktor Zacirkovnik, Rudi Rožič, Franc Vačovnik, Franc Klanfer in Pavel Golob

Posmrtno odlikovanje – zlata medalja Zveze slovenskih godb je prejel Zdravko Zupančič oziroma jo je prevzela hčerka Brigita.

Podelili so tudi odličje BOJANA ADAMIČA in priznanje BOJANA ADAMIČA.

Odličje je prejel Karel Pungartnik za več kot 60 let igranja v godbi, bronasto **medaljo** BOJANA ADAMIČA je prejel dirigent Miran Šumečnik.

Bronasto medaljo ZSG, ki se podeljuje za večletno izvrševanje funkcije predsednika ali podpredsednika orkestra, pa je prejel Srečko Potočnik, ki je član orkestra od leta 1975 ter od leta 2003 najprej podpredsednik, nato pa predsednik še zdaj.

Foto: arhiv Godbe veteranov

Foto: arhiv Godbe veteranov

Foto: arhiv Godbe veteranov

Vsi dirigenti in strokovni vodje

Anton Irgolič, prvi kapelnik. Josip Mazej, Ivan Karlovček, Anton Bolha, Ivan Marin, Zdravko Zupančič – 3x, Ivan Leskovšek, Ivan Supovec, Silvo Tamše – 2x, Andrej Taušič, Branko Škruba – 3x, Nikolaj Žličar, Jani Šuligoj in Miran Šumečnik.

Uspehi zadnjih pet let

- Ormož 2005 – zlata plaketa s pohvalo – zabavni program
- Mengeš 2007 – 2. mesto na festivalu koračnic
- Ormož 2007 – zlata plaketa – zabavni program
- Novo mesto 2007 – srebrna plaketa Mednarodno tekmovanje pihalnih orkestrrov
- Laško 2008 – zlata plaketa s pohvalo
- Mengeš 2009 – absolutno 1. mesto – Festival koračnic
- Ormož 2009 – zlata plaketa s pohvalo in pokal (pokal Vinka Šrucla)

Miran Šumečnik, ki vodi orkester od leta 2007 in je dirigentsko palico prevzel za uspešnim Janijem Šuligojem, se je v svojem razmišljanju povrnil v čas začetkov godbe in vidno zadovoljen in ponosen na „svoje“ godbeniki dejal: *Veseli me, da je v naših vrstah še vedno nekaj starejših godbenikov, ki so iz dneva v dan živeli za ta orkester in preživel vse vzpone in padce do danes. Vsem iskrena hvala. Ponosen sem na vas, ker tudi zdaj, ko je orkester pomlajen, vztrajate in spodbujate mlajše rodove, da se odločajo za to vrsto kulture v našem mestu. Vsem mladim pa želim veliko let uspešnega igranja.*

Petkov večer so godbeniki zaokrožili s pesmijo Zlata šestdeseta, čestitkami in dobrimi željami ter druženjem v avli Kulturnega doma.

V soboto, 15. maja, se je zdelo, kot da bi bilo celo mesto ena sama godba. Mednarodno srečanje pihalnih orkestrrov se je od 16.00 dalje odvijalo na roketnem igrišču, še prej pa je bilo slišati godbo na več mestih v kraju. Pod šotorom, ki je zbrane varoval pred neprijetnim vremenom, so se v popoldnevu zvrstili nastopajoči: Tolkalna skupina Šoštanj, ki je bila ustanovljena ravno ob 85. obletnici šoštanske godbe, KD Godba Zgornje Savinske doline, ki deluje pod umetniškim vodstvom Tomaža Gučka, Marktmusikkapelle Strass in Steiermark Avstrija, godba, ki je že vrsto let pobratena s šoštansko Zarjo in praznuje ravno tako 85 let obstoja, Društvo Godba Zabukovica pod vodstvom Boštjana Mesareca, Puhački orkester dobrovoljnog vatrogasnog društva Lobar iz Hrvaške, ki uspešno nastopa doma in na tujem in seveda domači PO Zarja.

Nedvomno je, da so vsi nastopajoči dvignili množico, ki se je trla pod šotorom in ki je nadaljevala veselje pozno v noč ali pa v zgodnji dan s Sekstetom Sredenshek.

V nedeljo je bilo pod šotorom sicer nekoliko bolj umirjeno, a ravno tako lepo. V zadnjem dnevu praznovanja so nastopili Godba veteranov Univerze za III. življenjsko obdobje in Ženski pevski zbor Lokovica.

Veterani – godbeniki SAŠA regije, vsi preizkušeni glasbeniki, so svoj nastop odlično izpeljali. Pod strokovnim vodstvom prof. Roka Šinčka, sicer profesorja na Glasbeni šoli Fran Korun Koželjski, so zbrane razvajali s priljubljenimi melodijami. Godbo sestavlja 22 godbenikov iz Velenja, Šoštanja, Mozirja in okolice, bivših in tudi še sedanjih članov Pihalnega orkestra Premogovnika Velenje, Pihalnega orkestra Zarja Šoštanj in Godbe Zgornje Savinske doline. Idejo in pobudo za sestav je dal Lojze Kričej.

Ženski pevski zbor Lokovica vodi že vse od začetka Simeona Strahovnik. Zbor sestavlja devetnajst pevk, ki se s petjem ukvarjajo ljubiteljsko. Pojejo predvsem slovenske ljudske in narodne pesmi. Tudi v nedeljo so se predstavile s tem programom in naletele na izredno lep sprejem, vsi skupaj pa na glasen aplavz.

Zarja za vedno? Upajmo. Zagotovo pa do naslednje – okrogel!

Milojka Komprij

Foto: Dejan Tonkli

Foto: Dejan Tonkli

Foto: Dejan Tonkli

Foto: Dejan Tonkli

Foto: Dejan Tonkli

Marinšek ob dnevu knjige

Dan knjige, 23. april, je v Šoštanju zaokrožil pogovor s pisateljem Marjanom Marinškom, ki se je v osrednjem delu navezal na svoje prijateljstvo z veliko švedsko pisateljico Astrid Lindgren. V uvodnem delu večera je bila prebrana poslanica predsednika Društva slovenskih pisateljev Milana Jesiha, ki je med drugim zapisal:

Knjige so kot ljudje: vsaka je svoj svet.

Vsakdo od nas ima svoj sončni zahod: je morje v brezvetrju, so hribi zasneženi, je ravnica z zlatim žitom. Dve ljubezni nista enaki, dve bolečini ne in ne dva spomina na otrokov veseli vrisk: vsako knjigo med branjem soustvarjamo vsak s svojo čustveno zavestjo, knjige so v velikem deležu bralčevo delo. Ne dajmo si ga vzeti.

Knjige, ki jih tako sopišemo, so lahko knjige, ki nas sproščajo, knjige, ki nas začarajo, knjige, ki nam potrjujejo naš prav in ki ga spodjedajo, ki nas učijo, nas vodijo v druge čase in dežele in vesolja. Ne dajmo si jih vzeti.

So knjige – ljudje, na katere se navežemo, so ljudje – knjige, ki smo jih zavrnili, so knjige, ki jih sklenemo čez desetletje spet prebrati, jim dati čas, da se spremenijo, tako kot se spreminjamo sami. Izbira je naša. Ne zavrzimo je.

In so svetovi, za katere še vemo ne, a nas nekje čakajo, mogoče še nenapisani, in nam živijo upanje, ljudje, ki jih še nismo spoznali. Upanja si ne dajmo vzeti.

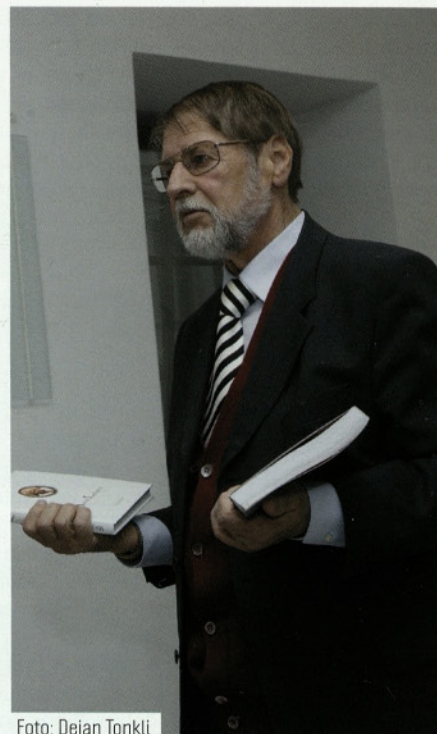
Dokler so na tem svetu še ti drugi svetovi – knjige – ljudje, ne bo nihče tako ubog, da bi moral biti sam. Odprimo jih, svetove – knjige – ljudi, in njim odprimo sebe.

Knjiga je temelj naše omike. Je naša sedanost in prihodnost in preživetje in naše vsakdanje življenje.

ter prevajalec. Do sedaj je izdal 11 knjig, od leta 2008 je član DSP. Lani je v akciji Ljudje odprtih rok prejel priznanje revije Naša žena: izjemna osebnost leta. Kot rečeno, je osrednji del pogovora tekkel o Marinškovem prijateljstvu s švedsko pisateljico, s katero je imel veliko stikov in prevedel tudi nekaj njenih knjig. Ob tem so si zbrani lahko ogledali film, ki ga je Marinšek posnel na Švedskem, in oživili spomin na leta 2002 umrlo veliko pisateljico, ki je v svojem življenju ne samo pisala za otroke, temveč se celo življenje trudila ohraniti otroka v sebi.

Milojka Komprej

Foto: Dejan Tonkli

V nadaljevanju pa je pogovor tekkel o ustvarjalnem delu Marjana Marinška pa tudi o njegovem poklicnem udejstvovanju v kulturi. Marjan Marinšek, ki se je rodil v Kozjem, je v Velenje prišel kot mlad pravnik in »postavil na noge« Kulturni center Ivana Napotnika, ki mu je dal tudi ime. Marinšek je v času aktivnega dela razvijal galerijsko in muzejsko dejavnost, bil vodja več projektov na različnih področjih ter idejno zasnoval festival Prešmentane citre, Bolero, poletne kulturne prireditve in pa znani Pikin festival. Je znan zbiratelj in seveda pisatelj

Foto: Dejan Tonkli

Gospod z metuljčkom Mitja Meršol

»Delo ni samo Delo, je več, je kot življenje ...« je pred nedavnim v Kavarni Šoštanj izjavil Mitja Meršol v pogovoru s Črtom Škodlarjem. Izjava, ki je bila pogojena z dolgoletno prakso dela v različnih medijih, največ pa pri časopisni hiši Delo, je pripadala nekdanjemu uredniku, novinarju mednarodnega ugleda, sodelavcu BBC in New York Times, Meršolu, ki je bil gost osmega Kavarniškega večera. V pogovoru v katerem so sodelovali tudi poslušalci, je gost odkrival svojo zanimivo življenjsko pot, ki ga je vodila iz Doba pri Domžalah, kjer je preživel srečno otroštvo, gimnazijskih let,

Foto: Dejan Tonkli

študija v Ameriki, dopisništva za TT, Mladino in Tribuno, bivanja v Angliji in sodelovanja z BBC, dopisništva za Delo in RTV ... skratka, vse to, kar Meršola uvršča v sam vrh novinarjev in tudi urednikov, saj je bil pred odhodom v pokoj urednik Dela, oziroma Sobotne priloge. Pogovor ni bil zgolj naštevanje dogodkov in uspehov, na posameznih mestih je bil predvsem duhovit in zabaven. V spominih na svoje delo v Ljubljani se je navezal tudi na poznanstvo z mnogimi Šoštanjčani, med njimi Jocom Žnidaršičem, ki naj bi ga klical Ciciban.

No, tudi za legendarnega metuljčka, ki ga ima g. Meršol vedno zavezanega okoli vratu, se je našla razlaga, ki je bila dokaj preprosta in vezana na spomin iz študentskih let in delo na BBC. Skratka, dve uri pogovora sta bliskovito minili, na Zavodu za kulturo Šoštanj, kjer organizirajo te večere, pa si želijo še več obiska, saj bodo tudi v prihodnje v Šoštanj prihajali zanimivi gostje.

Milojka Komprej

50 za 50!

Nekoliko drugačna razstava je v mesecu maju privabila ljubitelje fotografije. Do 13. junija bo v Mestni galeriji Šoštanj prodajno dobrodela razstava del sestre Aleše Stritar, šolske sestre sv. Frančiška Kristusa Kralja. 50 fotografij za 50 let je zgovorni naslov tega projekta, ki je uspešno zaživel lani. Razstava je sestavljena iz sedemkrat sedem fotografij, kot so poti, svetloba, drevesa, postoj in glej, v planinah, pokrajina in strukture, ena fotografija pa je portret avtorice. Ker so nekatera dela že odkupljena, je razstava nekoliko okrnjena, za celoto so zato na Zavodu za kulturo kot prireditelj razstave poskrbeli s projekcijo Alešinih fotografskih del. Sredstva odkupljenih fotografij so namenjena Karitasu, in sicer v pomoč otrokom.

Šolska sestra Aleša, rojena Ljubljanka, je po končani šoli za oblikovanje, smer grafika, šolanje nadaljevala na Teološki fakulteti. Poleg poučevanja in oblikovanja se ukvarja s fotografijo in med drugim vsako leto sodeluje z umetniki, ki ustvarjajo za Karitas na Sinjem vrhu. Poznanstvo z gospo Jožico Ličen, vodjo tega projekta, je rodilo željo, da bi tudi sama kaj prispevala za otroke. Zato je lani ob svojem rojstnem dnevu idejo realizirala preko prodajne razstave fotografij. Sredstva od prodaje so romala na Karitasov transakcijski račun in tako je tudi s šoštanjsko razstavo. Že na samem odprtju se je prodalo nekaj del.

Ob otvoritvi je nekaj o projektu Umetniki za Karitas in o Alešinem delu spregovorila Jožica Ličen, ki je poudarila, da verjame, da so med nami še vedno dobri ljudje in da so vsi otroci upravičeni do izobrazbe in lepega otroštva. Razstavo je namenu predala sestra provincialka, kulturni dogodek pa je pospremila vokalna skupina šolskih sester.

Sestra Aleša, sicer velika ljubiteljica narave, je v svojih fotografijah uspela ujeti lepe trenutke, ki jih ponuja okolje, hkrati pa s svojimi videnji želi obogatiti ljudi. »Srečo množiš, če jo deliš,« je izjavila in zagotovo ga ni bilo med obiskovalci nikogar, ki tega vsaj tisti trenutek ne bi sprejel.

Milojka Komprej

Foto: Dejan Tonkli

Foto: Dejan Tonkli

»Podnajemnik ali denacionalizacija« pod kozolcem Kulturnice

Le kdo bi pričakoval, da bo nedelja sredi najlepšega meseca maja prinesla hladno vetrovno vreme, prav nič primerno za uprizoritev gledališke igre pod kozolcem. Škoda, da se zato krajanom Gaberk in okoličanom ni dalo zapustiti svojih toplih domov, saj so bili prikrajšani za eno uro smeha. Pod kozolcem se je kljub temu nabralo okoli 25 gledalcev, ki so imeli kaj videti. Amaterski igralci iz Kulturnega društva Gornji Grad so uprizorili komedijo Vinka Möderndorferja z naslovom Podnajemnik ali denacionalizacija. Kljub dokaj neugodnemu vremenu so bili gostje iz Gornjega Grada že pred začetkom uprizoritve dobro razpoloženi, čeprav je bilo potrebno kar nekaj truda pri postavitvi scene, saj bi jo veter brez dobre utrditve lahko kaj hitro podr.

Rdeča nit gledališke igre je danes še zelo aktualna tema v Sloveniji, in sicer lastninjenje, natančneje denacionalizacija, ki slej ko prej pripelje do vedno večjega pohlepa. Gospa Apolonija Novak dobi z denacionalizacijskim postopkom nazaj lastnino svojega dedka. Krasno, vse dokler se ob obisku hiše ne izkaže, da v njej živi podnajemnik s stanovanjsko pravico do kar velikega dela hiše. Povrhu je še posebej, upokojeni šofer avtobusa, ki je nenehno v pižami. To pa pomeni pravo katastrofo za gospo, ki je v hiši že videla možnost velikega zaslužka z oddajanjem hiše bogatim podjetjem ali posameznikom ... Gospa in njeni najbližji sorodniki na vse načine skušajo pridobiti bogate najemnike, a kaj ko ti takoj odstopijo od dogovora, ko zagledajo podnajemnika Pepija. Duhovite situacije, živi dialogi, smešni značaji – smešni v simpatičnosti in antipatičnosti – so

Foto: A. Grudnik

začimba te komedije. Vedno večji pohlep lahko vodi samo v propad, tako samih ljudi kot odnosov med njimi, razen če ljudem še pravi čas uspe zopet ugotoviti, kaj so prave življenjske vrednote in za kaj se splača živeti. Kljub rahli otrplosti smo gledalci ob koncu igre močno zaploskali igralski ekipi, ki je navdušila s svojo energijo. Posebej je navdušil Pepi, ki je bil kljub nižjim temperaturam in hladnemu vetru celo igro oblečen le v tanko pižamo, v eni sceni pa je bil »oblečen« le v spodnji del pižame.

Zdenka Mazej Grudnik

Jože Napotnik prejel srebrno Linhartovo priznanje

Slikar in scenski mojster kljub upokojitvi še naprej neumorno ustvarja. Še posebej odlično sodeluje pri izdelavi vsakoletnih scen za Kulturno društvo Miran Jarc iz Studenca pri Domžalah, kjer je doslej izdelal že več deset panojev, njegovih največjih scenskih platen za letno gledališče (tudi do 30 x 6 m), kjer uprizarjajo znane stare odrske predstave (igre, operete in muzikale). Napotnik pa je v lanskem letu tam postavil tudi samostojno razstavo ob svojem življenjskem jubileju. Zelo cenjen ustvarjalec je za to prejel ugledno priznanje, ki mu, kot pravi sam, veliko pomeni prav zaradi tradicionalno odličnega obojestranskega sodelovanja in prijateljstva, ki umetnika veže na to gledališko areno.

Jože Miklavc

Foto: arhiv

4. salamijada v Gaberkah

Kulturnica Gaberke je v maju organizirala 4. salamijado, ki so se je udeležili izdelovalci salam iz Gaberk in bližnje okolice. Strokovno komisijo so sestavljali trije sodniki, ki so imeli kar precej dela. Letošnje leto je najboljšo oceno dobila salama, ki jo je naredil domačin Tone Spital. Drugo mesto je osvojil Rudi Hriberšek iz Pristave, tretje pa domačin Stane Podjavoršek. Da pa prirediteljev ne bi minila preveč hitro, je organizator poskrbel še za zabavni del ocenjevanja, kjer so se merili premeri in dolžine salam. Podeljene so bile nagrade za tri najdaljše in tri najdebelejše salame. Najdaljšo je naredil Tone Spital, najdebelejšo pa Rudi Hriberšek. Po končanem uradnem delu je sledila še degustacija za obiskovalce, glavna tema debate pa je bila izmenjava mnenj o tem, kako narediti »prav« salamo, tako, ki je lepa na pogled, kompaktna po strukturi ter hkrati okusna s pravo aromo.

A. Grudnik

Foto: A. Grudnik

Drugi klepet pod Pustim gradom

V četrtek, 22. aprila 2010, je bila v Šoštanju v prostorih Muzeja usnjearstva na Slovenskem prireditev z naslovom Klepeti pod Pustim gradom.

V klepetalnici pod Pustim gradom sta prijetno poklepetala Damijan Kljajič in gost, znani Šoštanjčan, Toni Rehar, ki ga poznamo kot učitelja in velikega ljubitelja in komentatorja različnih športov. Po kratkem uvodu sta se voditelj in gost prepustila spontanemu pogovoru, na katerega se je slednji dobro pripravil. Opazno so prišle do izraza dolgoletne izkušnje Tonija Rehara, ki mu mikrofona ne predstavlja prav nobene ovire.

Gost je poslušalcem na zanimiv način predstavil mladostna leta v Žalcu, leta študija in kasnejše delo učitelja telesne vzgoje, nazadnje tudi v Šoštanju. Njegovo poklicno pot pa je že zgodaj spremljalo komentiranje športnih dogodkov, predvsem rokometu in košarki pa tudi drugih prireditev. Komentiranje zahteva veliko znanja, spretnosti in priprav, ki prinesejo izkušnje. Toni je znan kot odličen poznavalec športa, vedno nasmejan in dobre volje. To je znal deliti tudi s poslušalci tokratne prireditve, ki jih je ob pripovedovanju nemalokrat spravil v dobro razpoloženje. Kot marsikdo je tudi on v življenju doživel veliko dobrega in tudi kakšno preizkušnjo. Z vedrino, lepo besedo in neposrednostjo pa

Foto: arhiv

nam pove, da je vedno najti moč v družini in prijateljstvu mnogih, ki jih je spoznal na svoji poti.

Gostitelj klepetov Damijan Kljajič se je ob koncu gostu Toniju Reharru zahvalil za prijeten klepet, ženi Vidi pa podaril nepogrešljivo rožico kot znak veselja in podpore, ki jo daje svojemu življenjskemu sopotniku.

Miran Aplinc

Muzej premogovništva na sejm Minfos

V začetku maja je bil v Tržiču 38. Minfos, sejem mineralov, fosilov in okolja. Kot posebni gost se je na letošnjem sejm s svojo ponudbo predstavil Muzej premogovništva Slovenije iz Velenja.

Muzej premogovništva Slovenije je na svojem razstavnem prostoru predstavil zgodovino premogovništva, bivanjsko kulturo rudarjev, rudarsko stanovanje in minerale sveta. Obiskovalcem Minfosa so podrobneje predstavili tudi tradicionalni sprejem novincev v rudarski stan »Skok čez kožo«.

Organizatorji so dali poseben poudarek razkrivanju lepote mineralnega sveta in pestrim fosilnim najdbam. Zgornje Savinjske doline in gospodarsko razgibane Šaleške doline pod skupnim naslovom Iz zakladnice

Foto: arhiv muzeja

Čebela – tudi simbol slovenstva

V Velenju je v soboto, 22. maja, potekalo srečanje vseh slovenskih organiziranih čebelarjev. Dogodek so skupaj pripravile Čebelarstva zveza savinjsko-šaleškega območja (ČZ SAŠA), Mestna občina Velenje in Čebelarstva zveza Slovenije. Ob tej priložnosti je ČZ SAŠA razvila svoj novi prapor.

Osrednja slovesnost je bila v Rdeči dvorani, častni pokrovitelj in slavnostni govornik je bil predsednik Vlade Republike Slovenije Borut Pahor, spregovorili pa so še predsednik ČZ Slovenije Boštjan Noč, župan MO Velenje Srečko Meh in predsednik ČZ SAŠA Franc Šmerc.

Velenjsko srečanje je bilo že osmo po vrsti. Prireditev je umeščena v maj, ko se spominjamo rojstva najznamenitejšega slovenskega čebelarja – učitelja Antona Janše. Čebelarji se vsako leto srečajo v drugem kraju Slovenije, naslednje leto bo prireditev gostila občina Ivančna Gorica, zato je župan na srečanju v Velenju prevzel prehodni prapor od tukajšnjih prirediteljev.

Pred občinstvom, ki je povsem napolnilo Rdečo dvorano, je spregovoril predsednik ČZ SAŠA Franc Šmerc. Povedal je, kako je nastala sedanja območna čebelarstva zveza, ko so se pred nekaj leti zgornjesavinjskim pridružili še šaleški čebelarji. Omenil je, kakšne koristi imajo člani od zveze ter poudaril potrebo po združevanju, saj so le tako organizirani čebelarji enakopraven sogovornik različnim institucijam od vlade in ministrstev naprej, ki odločajo o delovanju čebelarstva.

Naštel je nekaj uspešnih projektov, ki jih je zveza v tem času začela, nekateri še tečejo, nekateri so zaključeni. Povedal je, da v organih krovne slovenske čebelarstva zveze delujejo številni člani z našega območja.

Šmerc je menil, da so kljub nekdanji ekološko prizadeletni šaleški dolini sedaj tukajšnji čebelarji lahko v enakovrednem položaju kot zgornjesavinjski ali katerikoli drugi, saj je sanacija dolina uspešna, o čemer pričajo prav zdrave in delovne čebele. Na koncu se je zahvalil za pomoč, ki so jo župan MO Velenje in njegovi sodelavci zvezi nudili ČZ SAŠA ob organizaciji srečanja.

Na te besede se je navezal tudi Srečko Meh, ki je povedal, da so želeli dogodek pripraviti tako, kot se za Velenje, ki je mesto bodočnosti in priložnosti, spodobi. Tudi on je omenil uspešno sanacijo šaleškega degradiranega okolja, ki se bo še nadaljevala. K izboljšanju okoljske situacije pa bo po njegovem pripomogel tudi bodoči blok 6 šoštanjске termoelektrarne.

Predsednik Čebelarstva zveze Slovenije Boštjan Noč je dejal, da se čebelarstvo v zadnjih letih srečuje s številnimi težavami in izzivi. V zadnjih treh letih je iz različnih – znanih in nezanih razlogov pomrlo okoli 100.000 čebelijh družin. Zato želi slovenska čebelarstva zveza avtohtono čebelo kranjsko sivko proglasiti za ogroženo. Že na prireditvi so zato zbirali podpise za peticijo, ki jo bodo poslali v Bruselj.

Foto: Marija Lebar

Foto: Marija Lebar

Foto: Marija Lebar

Čebela - tudi simbol slovenstva

Na ČZS so začeli z akcijo varovanja čebel, v kateri želijo, da se vsak posameznik zave, kako pomembna je čebela za naš obstoj, saj kar 80 odstotkov prehrasnih rastlin oprašijo čebele. Ustanovili so Svet za ohranjanje čebele, v katerega so se že včlanili številni znani Slovenci, med prvimi predsednik države Danilo Tűrk.

Kar na sami slovesnosti pa se je Svetu pridružil tudi predsednik vlade RS Borut Pahor, za kar je prejel tudi ustrezen certifikat. Pahor je v slavnostnem nagovoru podčrtal pomembnost čebelarjenja kot posebne kmetijske dejavnosti. Omenil je ukrepe ministrstva za kmetijstvo na tem področju ter dejal, da so bili v zadnjih petih, šestih letih na področju čebelarstva sprejeti številni ustrežni in razvojno naravnani ukrepi.

Dejal je, da je kranjska sivka, tako kot lipicanec, lahko odlična zgodba v ponudbi slovenskega turizma. Povedal je, da so ob zadnjih informacijah o tolikšnih izgubah čebel na vladi vznemirjeni in bodo v tem smislu tudi ukrepali.

Na prireditvi so razvili prapor čebelarke zveze SAŠA, za katerega so prispevale sredstva vse šaleške in zgornjesavinjske občine, nekatera podjetja, čebelarstva in posamezni člani čebelarji. Tako je trak na prapor slovesno pripel tudi šoštanjski župan Darko Menih.

Po uradnem delu je sledilo še družabno srečanje ob zabavnem programu skupine Bum in Strašnih Jožetov. Mogoče si je bilo ogledati številne velenjske turistične zanimivosti pa tudi razstavo S čebelo skozi čas v centru Nova, za postavitve katere je bil zadolžen predsednik Čebelarke družine Šoštanj – Ravne Dušan Gorenc.

Foto: Marija Lebar

Vsekakor lep in pomembne dogodek in prava priložnost, da se širšo javnost seznani s pomembnostjo čebelarjenja, ki je neločljivo povezano s pojmom slovenstva. Hkrati nas čebela opozarja tudi na krhkost našega naravnega okolja in na nenehno skrb slehernega med nami za ohranitev le-tega.

Marija Lebar

Foto: Marija Lebar

Foto: Marija Lebar

Foto: Marija Lebar

Poezija

Hinko Jerčič
PESNIK

Pesmi iz oči v oči

- *
Iz oči v oči
pogled je segel,
iz dna srca
ujeta sta
ljubezen si utrla,
stopila sta na
novo pot.
- *
Kakor se sonce
poigrava s svojimi žarki,
se prepletajo cvetovi dreves
in se otroci igrajo
na peščenih tleh.
- *
Hitimo živeti
in tudi čas hitro zdrsi
mimo nas.
Kjer se ustavi korak,
ostane sled
in se zariše podoba
v spomin.
In že prestopimo nov prag.
- *
Kdo bo poletel
v višave;
komu se krila bodo strla?..
Z visokih gora
odmevi za večno so zamrli.
- *
Na konici prstov se prepleta strast,
na konici prstov vrh naslade,
osvobaja slast se,
sprošča duša tvoja.
- *
Počasi se prebujam
v hladno jutro,
tema izginja v beli dan.
- *
Nikoli na izveš,
kdaj izpil boš zadnjo čašo vina,
kdaj prestopil boš vse meje?
Ko zavel bo veter in od megle
orosile bodo se drevesa veje.
- *
Pogled zdaj seže daleč v daljavo,
odpira svet se v širjavo,
misli bežijo nam, hitijo nad oblake.
- *
Kam vse ptice odletele so,
ko zapustile so družinsko gnezdo?
Morda v tujini našle so svoj novi dom.
- *
Prikličem solze ti na lice,
preženem tvoj grenak nasmeh,
zadrhti srce,
zaiskri ljubezen se v očeh.

*
Daleč stran od sanj
vzpenjam se na tvojo dlan,
prikličem srečo v spomin.

*
Reke ne odnašajo le
drobnega peska,
valijo kamenje in skale.
Reke odnašajo spomine
in včasih ljudi.

*
Iz dna duše vstajajo,
se potapljajo
in minevajo.
Še spomini danes niso večni.

*
Kdo stoji zdaj nam na poti?
Komu zastaja zdaj korak?
Čas enakomerno se odmika,
vrnitve ni.

*
Vetrovom, viharjem
in orkanom
vselej se mudi.
Vse bolj in bolj
zapuščajo sledi.

*
Tvoj nasmeh
mi padel je na mojo dlan,
solzo sem obrisal
ves presrečen.

*
Noč je pobegnila,
za menoj ostale sanje trpke so,
še mesec zbežal je za goro.

*
Ko pade mrak
in se prižgejo ulične luči,
tvoj vzdih predanosti je nema priča
ljubezni zvesti, tvoje nežne.

*
Ti si solza moje sreče,
izvir, ki nikoli ne usahne,
večno žuboreči potok,
reka, ki se ne izteče,
in morje, ki nikoli na presahne
ladja, ki ne potone,
pesem, ki se ne izpoje...

*
Srce znova joče,
ritem zdaj mu rad nagaja,
a utrip upira se,
kljubuje brez oddiha.

*
Prostrane poljane...
Jate tisočerih ptic
bežijo pod nebo.

*
To ni pesem.
Je izvir bistre vode
visoko v bregovih,
daleč nad ukročeno reko.

*
Poležane trave,
posekana drevesa,
široke poti razdvajajo.

*
Kot senca si,
ki mi neslišno slediš,
a vendar ne zapuščas
nobenih sledi.

*
Skozi meglo
sonce se svetlika,
prebujajo jutro
se v novi dan.

Razigrane besede

Cvet si,
ki se odpre v dlani,
misel,
ki prebudi nov dan.

Skozi telo gledam v
tvojo dušo,
razprto srce odprlo
bo nov svet.

Prestreljene rane
hrabrijó razum;
baloni hitijo v višave,
na prostranih livadah
nedostopne so poti.

Sanje bohotijo
se skozi noč,
nič več spati ne pustijo,
nič več miru ni, ni spokoja.

Po tračnicah drdrajo vagoni
mimo mest in rek
v neskončne daljave.
Nekje se vse ustavi.

Prikličem solze ti na lica,
preženem grenak tvoj nasmeh,
zaiskri ljubezen se v očeh.

Razprl orlova bi krila
in odletel bi v oblake,
zasul dolino,
s cvetjem travnike pokril.

Iz/beremo

Inka Garcilaso de la Vega

Kraljevski zapiski o Inkih

Ob koncu preteklega leta je pri založbi Sanje izšel slovenski prevod znamenitih *Kraljevskih zapiskov o Inkih*. Gre za izjemno zgodovinsko delo, ki sodi med največje literarne mojstrovine iz obdobja kolonialnega Peruja in predstavlja nezamenljiv spomenik propadlemu Inkovskemu imperiju. Čeprav so *Kraljevski zapiski o Inkih* prvič izšli že leta 1609, njihovo prebiranje danes ni nič manj vsebinsko in estetsko vznemirljivo – nenazadnje tudi po zaslugi odličnega prevoda Draga Bajta in oblikovne dovršenosti prek petsto strani dolge knjige.

Kraljevski zapiski o Inkih, ki jih je napisal Inka Garcilaso de la Vega in veljajo za najzgodnejše in najpomembnejše literarno delo obeh Amerik, so izšli pred 400 leti in še danes velja kot pronicljiv opis inkovskega imperija, španske zasedbe in prvih let kolonialne oblasti na področju obeh Amerik.

Delo sistematično navaja osebe, dogodke, navade, običaje in domorodno perujsko dinastijo od njenih začetkov do prihoda Špancev. Lirični opisi, napisani v pesniškem slogu, pričarajo vizijo utopične civilizacije. Ta res izjemni literarni dosežek je hkrati dragocen zgodovinski vir.

Kraljevski zapiski, ki so leta 1609 izšli v Lizboni, v prvem delu pokrivajo zgodovino Inkov, v drugem pa osvajanje Peruja. Gre za edinstveno pričevanje o zgodovini Inkov, ki jo je napisal prvi veliki perujski pisatelj mešane krvi, sin plemiškega španskega kapitana in inkovske princese. Knjiga odseva srečanje inkovskega in krščanskega sveta, ustnih in pisnih izročil ter prihodnosti in preteklosti.

Ob prvem izidu je knjiga v Evropi zbudila precejšnje zanimanje in več generacij veljala za mojstrovino ameriške književnosti. Kralj Carlos tretji je v uporniških 80-ih letih osemnajstega stoletja zaradi podžigajoče vsebine vseeno prepovedal, da bi jo izdajali v španskih kolonijah. *Kraljevske zapiske* je bilo v obeh Amerikah mogoče ponovno tiskati šele leta 1918, čeprav so tudi v vmesnem času krožili ilegalni izводи. Brez dvoma je to izjemno zgodovinsko delo izpod peresa prvega južnoameriškega pisca mešane krvi zaznamovalo vzpon nove kulture na tej polobli.

Delo se uvršča v klasiko španske renesančne proze. Spisal jih je torej potomec inkovskega kraljevega rodu, v želji, da inkovsko razumevanje preteklosti približa evropskemu pogledu na svet, ki je v nenadni ujetosti bližine postal tako zelo drugačen prvemu. Zapiski niso klasična historiografija, temveč v sebi nosijo pretanjenost humanistične filologije in hermenevtike, včasih spomnijo celo na zmes dokumentaristike in utopičnega romana. Predvsem pa gre za poskus, kako v dobi, ko je Evropa huronsko odkrivala, zavojevala in postavljala novi svet Amerike, vnetemu krščanskemu evangeliju predstaviti poganstvo Novega sveta.

Kraljevski zapiski so obveljali za eno najimenitnejših proznih del o (pred) kolonialni deželi Sonca in njegovih sinov, Peruju. Pripoveduje o življenju Inkov – o politični ureditvi tega ogromnega imperija, o njegovem gospodarstvu, vsakdanjem življenju, šegah in verovanju – ter o španskem osvajanju imperija. Temelji na ustnih pripovedih, ki so jih Inki Garcilasu v njegovih najzgodnejših letih predali njegovi sorodniki in ostali Inki, ki so se spominjali časa pred prihodom Špancev.

Nastanek Inkovskega imperija je nadvse zanimiv in z določenimi pridržki uporaben celo za razumevanje izvora sodobnih družbenih elit. Po legendah, ki so krožile med ljudstvom, naj bi božanstvo Sonce na zemljo poslalo svojega sina in hči (prvi inkovski kralj se je imenoval Inka Manco Capac, prva kraljica pa Koya Mama Occllo Huacu). Sin in hči Sonca sta s prepričevanjem in zvijačnostjo pridobila naklonjenost okoliških plemen, se sama oklicala za vladarja in pričela s širjenjem svojega skromnega kraljestva. Prisegala sta na taktiko prepričevanja, če ta ni zalegla, sta uporabila silo. Kakorkoli že, zanimivo je brati o skromnih začetkih majhne skupine povzpeticov, ki so s pomočjo lastnih sposobnosti in sreče položili temelj enega največjih imperijev in se, da bi laže krotili

ljudstvo, oklicali za potomce boga Sonca (takšni skromni začetki, sumljiva sredstva in dvomljivo poreklo so pravzaprav izhodišče številnih uglednih, spoštovanih in vplivnih gospodov).

Zanimivo je tudi to, da se je zgodovinski spomin med inkovsko aristokracijo ohranil tako dolgo – Inki namreč niso imeli pisave, vse informacije so prenašali ustno, izjema so bili edinole nekakšni vozli, ki so jim (menda precej učinkovito) služili kot pripomoček za računanje in arhiviranje podatkov o številčnih vrednostih.

Kraljevski zapiski so v osnovi torej zgodovinsko delo, ki pojasnjuje nastanek, razvoj in propad nekdanjega Inkovskega imperija – ta se je na vrhuncu moči raztezal prek ozemlja današnjega Peruja, Čila, Bolivije, Argentine in Ekvadorja. Ob tem velja poudariti, da še zdaleč ne gre zgolj za kroniko nekega obdobja. Vsebina *Kraljevskih zapiskov* je neizmerno bolj bogata in raznolika, saj na zelo barvit in živ način prikazuje celoten ustroj Inkovske družbe, vključno s politično in pravno ureditvijo, religijo, kulturo, vojsko, agrikulturo, logistiko, arhitekturo, ... Na prvi pogled raznoliki elementi so mojstrsko povezani v logično celoto, ki je na nekaterih mestih začinjena z zanimivimi zgodbami ali legendami, kar temu sicer resnemu zgodovinskemu delu dodaja nekatere značilnosti romana.

Nad delom pa ne bodo navdušeni le zgodovinski zanesenjaki, ampak tudi jezikovni sladokusci, saj se avtor velikokrat pomudi pri lingvistični analizi zanimivejših inkovskih besed in načinu izgovorjave.

Maja Rezman Huremović

POGOVOR NA SAMOSU

(Iz knjige Na začetku je bila Troja)

Na Samosu, tem zelenem in goratem grškem otoku z najboljšim vinom in s slavno preteklostjo, sem preživljal enotedenski dopust z otrokoma Alenko in Borutom. Pred odhodom sem se vdal v usodo, da se bom moral prilagoditi njunim željam, pričakovanjem in okusu. Pozabi na muzeje, ruševine in podobne ostanke preteklosti, sem si rekel. Dneve boš preživljal na plaži, štel ure do kosila ali večerje. S seboj si boš vzel dobro knjigo, da bo čas hitreje mineval.

Potem se je pokazalo, da sem se zmotil. Morje in kopanje sta nam vzela sorazmerno malo časa – zahvala gre tudi dejstvu, da je bila voda dokaj hladna. Otroka sta v moje veliko presenečenje želela tudi kaj videti. Že kaj kmalu smo več gledali in obiskovali kot se kopali in sončili. Tako smo si podrobno ogledali bogati arheološki muzej v mestu Samosu, obiskali znameniti Herin tempelj (se pravi tisto, kar je od njega ostalo!), se skrbno posvetili paleontološkemu muzeju v vasi Mitilini in se sprehodili skozi največjo samoško znamenitost, predor za vodovod skozi hrib nad Astipalaio (kakor se je imenovala otoška prestolnica, ki je bila tam, kjer stoji danes Pitagorion), delo znamenitega antičnega inženirja Evpalina. Šli smo tudi v samostan Panagia Spiliani, s cerkvico v votlini, v kateri je bilo po antičnih pričevanjih eno sicer manj znanih preročišč. Ko smo se s tega izleta vračali skozi mestece, smo gledali za spominki, nekaj sem jih potreboval za prijatelje. Odločil sem se kupiti nekaj primerkov »Pitagorove čaše«, majhnih lončkov, ki jih izdelujejo na tem otoku.

Na Samosu je bilo nekoč zelo razvito lončarstvo. Izdelava keramike se je ohranila v eni od vasi v notranjosti. Med samoškimi lončarji je moralo biti nekaj brihtnih glav, ki so bili za povrh še šalivci. Izdelali so na primer lončeno posodo z nekaj luknjicami. Če hočeš piti iz takšne posode, moraš s prsti prekriati nekatere od lukenj – vendar moraš prekriati prave, kajti drugače teče iz njih in te med pitjem zmочи. Lahko si predstavljamo, da so samoški veseljak iz takšnih lončenih posodic pili tudi odlični samoški

vino in se med poznimi nočnimi urami zabavali na račun tistih, ki si niso več zapomnili, katere luknjice je treba prekriati.

Druga iznajdba samoških brihtnežev je »Pravični kozarec«, ki mu sedaj pravijo Pitagorova čaša.

Seveda nima ta kozarec ničesar opraviti s Pitagoro, ki se je sicer res rodil na Samosu, je pa večino življenja preživel v tujini in tam tudi umrl. Toda turistom si je zagotovo lažje zapomniti ime in zanimive lastnosti tega lončka, če ga povežemo z imenom znamenitega matematika. Razvoju samoškega turizma nedvomno služi tudi nekaj sodoben mit, pripovedka o ribičih, ki opažajo, vračajoč se ponoči domov, v gorah luč, ki jim kot nekakšne vrste svetilnik kaže pot. Tista luč naj bi bila duša davno umrlega Pitagore. Tudi ljudje, ki ne verjamejo v duše, verjamejo vsaj v to, da na Samosu ljudje nikoli niso pozabili svojega velikega sina. To pa je spet samo pobožna pravljica. Tudi če bi se spomin nanj ohranil skozi tisočletja, kar bi bilo že samo po sebi nekaj zelo nenavadnega, je treba povedati, da je v srednjem veku zaradi arabskih in turških napadov ta otok povsem opustel in so ga morali poseliti nanovo.

Tistega dne sem torej hotel kupiti nekaj primerkov »Pravičnega lončka«, potreboval pa sem koga, ki bi mi razložil njegovo delovanje.

Med potepanjem po ulicah Pitagoriona /Grki naglašajo Pitagóras in Pitagórion/ me je pritegnila majhna trgovinica s spominki. Vendar ne samo zaradi nameravanega nakupa, kajti imela je nenavadno ime – nad vrati je namreč pisalo: *en archi oino logos*. Razen besede *logos* nisem v tem stavku razumel ničesar. Ampak že to je bilo dovolj. Če je hotel avtor nenavadnega naslova z njim privabiti kupce, mu je pri meni uspelo. Vstopili smo.

Trgovina je bila majhna in v njej je sedel en sam prodajalec. Bil je srednje velike in čokate postave, bradat in s košatimi lasmi. Lahko bi me spominjal na kakšnega grškega filozofa. Kar takoj se mi je zazdelo, da bi lahko bil on avtor imena nad vrati trgovine. Na policah, mizicah in na tleh temnega prostora so bili razstavljeni razni spominki in glasbeni instrumenti. Ko sem prodajalcu povedal, da bi kupil nekaj pravičnih kozarcev, da pa me zanima kako deluje njegova »pravičnost«, se je ponudil, da mi razloži njegovo delovanje. Vzel je papir in narisal njegov prerez. Gre za kozarec, ki ima v sredini votel tulec, visok skoraj do roba. Če natočiš vanj tekočino preko črte, ki je označena na notranji strani oboda, odteče skozi luknjico pri vznožju tulca vsa tekočina; če natočiš samo do črte, ostane tekočina v lončku. Nauk je jasen: bodi zmeren in ne nalivaj si preveč! Strinjal se je tudi z mojo pripombo, da je moral biti avtor izuma brihtna glava, da pa za to ni bilo treba biti ravno Pitagora.

Ker sva omenjala Pitagoro, sva s kmalu prešla h glasbi, saj je prav on ugotovil njene matematične osnove.

»V evropskih glasbi«, je začel moj sogovornik, »pomeni razpon ene oktave osem stopenj. Razpon med stopnjami je lahko cel ton ali polton. Prehodi med toni v vzhodnjaški glasbi pa so ožji, manj izraziti. Zato pa jih je mnogo več.

Nam pa se ob poslušanju arabske glasbe zdi, da so njihova glasbila razglašena«, sem pripomnil. Moti nas nekakšna nečistost tonov.

Prodajalec je s stene snel arabsko-turško glasbilo *al ud* (iz katerega se je v srednjeveški Evropi razvila lutnja) in zabrenkal ritmično melodijo. Povedal je, da uvaža ta glasbila iz Turčije, kar me je presenetilo: v Grčiji o Turkih ne slišiš lepe besede, kar je povsem razumljivo. Moj sogovornik pa je priznal, da so Turki iz grške zapuščine prejeli mnogo kulturnega blaga in da dobro pazijo nanj.

»Bolje kot pri nas,« je zatrdil. »Pri nas je vzhodnjaško glasbo mogoče študirati šele nekaj let, pri Turkih pa že dolgo. Orientalna glasba je pri nas prej veljala za nekaj manjvrednega.«

Sogovornik je nekajkrat omenjal orientalsko glasbo. Toda, kaj je s tem mislil? Ta glasba se začne nekje na Balkanu in sega naprej proti vzhodu. Ampak do kod? Indija in Kitajska imata verjetno že svoje glasbene sisteme, čeprav nam zahodnjakom vse to zveni »orientalsko«. Še najbolj smiselno se mi je zdelo, da misli moj sogovornik glasbo narodov oziroma dežel, ki so nekoč sodile v okvir bizantinskega imperija. Čudno bi bilo, če ta velika državna tvorba, ki je trajala toliko časa, ne bi na kulturnem področju zapustila globokih sledi. Mnenje, ki vlada v Evropi, da so to značilno glasbo- in še marsikaj drugega – prinesli Turki, je po mojem zgrešeno. Turki so uničili širen bizantinski imperij, porušili njegova mesta, zaslužnjevali njegovo prebivalstvo, uničili gospodarstvo. Toda vsega niso mogli uničiti. Vseh ljudi niso mogli iztrebiti ali zaslužniti. Prej ali slej pa so se morali novemu okolju prilagoditi.

Potreboval sem še eno razlago. Zanimalo me je, kaj pomeni ime njegove

trgovine, napis z malimi črkami: *en archi oino logos*? Je zapisan v stari grščini? sem vprašal.

»Gre za grščino iz bizantinskih časov.«

In kaj ta stavek pomeni? sem vztiral.

»Ste že bili na Patmosu?« me je v odgovor vprašal sogovornik. Ne.

»Patmos je sveti grški otok,« je s svojo razlago začel Antonis, kakor je bilo prodajalcu ime. »Mimogrede,« se je obrnil k meni, »saj veste, da je bil Sveto pismo Nove zaveze napisano v grščini?«

Seveda, sem odgovoril.

»In veste tudi, da sestavljajo del Nove zaveze tudi Janezovo Razodetje in Pisma?«

Vsekakor.

»In veste, da je apostol Janez nekaj časa živel kot izgnanec na otoku Patmos in da je prav tam napisal svoje Razodetje?«

Da.

»Janez pa je napisal tudi evangelij – to veste?«

Tudi tokrat sem pritrdil, čeprav *Razodetja* in *Janezovega evangelija* nikakor ni mogel napisati isti človek – povsem nemogoče pa je, da bi bil to apostol Janez, Jezusov bratranec. Pisec evangelija je moral biti izobražen mož, dobro je znal grško in podkovan je bil v filozofiji. Poznati je moral učenja novoplatonikov. Njegov evangelij, Evangelij po Janezu se začne s trditvijo, da je bila na začetku beseda. Torej logos.

V začetku je bila Beseda

in beseda je bila pri Bogu

in Beseda je bila Bog.

(Sveto pismo stare in nove zaveze)

Izvirno prapočelo je bilo pri avtorju Janezovega evangelija ideja, bog, nekaj povsem drugega kot pri Heraklitu, ki je to besedo uporabil približno sedem stoletij prej. Toda o tem nisem želel razpravljati, zato sem molčal in pustil Antonisu nadaljevati po svoje.

»Janez je na začetku evangelija zapisal: *en archi in o logos*. Na začetku je bila beseda, razum, misel, ideja – bog,« je moje misli ponovil Antonis.

S tem je pravzaprav ponovil besede filozofa Heraklita, ki je domneval, da svetu vlada *logos*, sem pripomnil, čeprav je Heraklit z *logosom* mislil na nekaj povsem drugega.

»No, Heraklit, ki je živel tu preko,« je Antonis pomignil na tisto stran, kjer se je raztezala turška kopnina, »je bil vsekakor iz povsem drugačnega testa kot evangelist Janez. Živel je v Efezu. To je bilo nekoč grško mesto.« Zasmel se je in za hip dregnil v večno odprto rano grško-turških odnosov. »Turistične agencije organizirajo izlete v Efez. Niste šli na ta izlet?«

Ne, sem odvrnil. Ampak Malo Azijo poznam kljub temu kolikor toliko dobro.

Antonis je prikimal. »Vrniva se k logosu, k osnovnemu počelu, gibal, nekakšnemu organizacijskemu principu, tistemu, kar stoji za in pred vsem, kar živi in obstaja v našem svetu. Jasno je, da je lahko logos ali materialna snov ali duhovni princip. Glede na to ločimo filozofe na materialiste in na idealiste. Heraklit je bil vsekakor materialist: njegov logos je bil ogenj!«

Mislil, da je imel ogenj oziroma energijo za nekaj božanskega, sem pripomnil. Težko bi ga torej preprosto razglasili za materialista.

»Res je, da Heraklita ne bi mogli potisniti med materialiste v današnjem smislu te besede,« je vztiral Antonis. »Si lahko predstavljate, da bi lahko kdo v tistih časih, torej v šestem stoletju pred našim štetjem, povsem zanikal obstoj bogov? To ne bi nikomur prišlo niti na misel. Zanikanje obstoja božanstev bi tudi v sicer zelo strpni in odprti grški družbi povzročilo zgražanje in nasprotovanje, verjetno celo obsodbo. Tudi Sokrata so obsodili na smrt pod pretvezo, da ne priznava bogov in da zavaja mladino. Ampak v odnosu do verovanj in razlag o nastanku sveta je bil Heraklit – kot tudi vsi ostali jonski predsokratiki – dejansko vendarle materialist. Počelo vsega je iskal v materiji in ne v božanskih svatbah in spajanju nebesnega-moškega principa z ženskim-zemeljskim.«

Prekinil sem ga: kaj pa če je bilo treba nanovo napisati kozmogonijo, ki bi še vedno temeljila na delovanju višjih sil? Saj ni nujno, da so te višje sile vedno nevidne, metafizične, skrivnostne. Veliko bolj v duhu grškega mišljenja je bilo te sile »preseliti« v svet snovnega, enkrat v vodo, drugič v zrak, tretjič v ogenj. Za prve grške filozofe je bila narava sama božanstvo. Iz drobcev besedil, ki so nam ostali od teh filozofov, se tega ne da zavrniti. »Vendar tudi ne potrditi!« se je nasmehnil sogovornik.

Kaj pa Pitagora? sem nadaljeval. Zanj je bil logos matematična urejenost sveta. Toda ali ni govoril tudi o preseljevanju duš?

»Materializma tistih časov vsekakor ne moremo primerjati z današnjim materializmom!« je vztiral Antonis. »Takrat božanstva preprosto niso mogli zanikati; to bi bilo tudi v tistih strpnih časih nevarno.«

Torej se strinjava, sem rekel. Samo poudarke imava različne. Vi trdite, da so bili jonski filozofi materialisti, ker niso govorili o tem, kako so bogovi ustvarili Zemljo, ampak so začeli pri materiji, jaz pa mislim, da so iskali božanske, nadnaravne sile, ki pa za razliko od bogov, kot jih predstavlja Homer, niso bili samo neke vrste neumrljivi dvojniki ljudi. Prvi filozofi so čutili, da morajo nanovo razložiti, kaj je ta naš svet in kako deluje. Jonski racionalizem je bil proizvod časa, ki je padel s tečajev, zato ga je bilo treba spet osmisliti. Filozofi so začeli religijo drugače razlagati, hoteli so spremeniti religiozno podobo, kot so jo ustvarili pesniki.

Antonis je prikimal. »Takrat je nastalo marsikaj novega in vseh tistih misli človeštvo enostavno ni več moglo zanikati. Beseda je bila izgovorjena, bila je tu. Lahko si se bojeval proti njihovim idejam, lahko si dokazoval nasprotno, toda v Grčiji, kjer ni bilo verskega nasilja, je ta miselni razvoj šel naprej. Že Heraklit je bil tudi dialektik. V njegovih tezah najdemo tako zametke Heglovih kot Darwinovih idej. Učil je, da se na tem svetu vse spreminja, da je vse nekakšna evolucija. Spreminjanje je bilo po Heraklitu način bivanja sveta, tako mrtvega kot živega. Svet in življenje naj bi ustvarjala nasprotja. Ta polarnost, ta večni spor, konflikt različnosti, naj bi bilo osnovno gibalno sveta, njegov red, harmonija, osnovni princip. Materialna, vidna oblika tega principa je bil ogenj, energija. To je bil Heraklitov logos. Kajti ogenj je spreminjanje samo. Že stari filozofi so vedeli, da nič ne nastane iz nič in da se nič ne spremeni tako, da bi vse izginilo, se izničilo. Vedeli so torej, da ogenj ne uničuje, ampak samo spreminja stvari. To bi lahko bilo povsem v soglasju z današnjimi znanstvenimi dognanji. Janez, ki je na Patmosu napisal *Apokalipso*, pa je bil idealist. Ker je napisal tudi evangelij po Janezu, je eden od utemeljiteljev krščanstva.«

Rad bi k Janezovem evangeliju še nekaj dodal, sem rekel. Po svoje je ta evangelij namreč zelo zanimivo pisanje. Začne se, kot ste rekli s stavkom *En archi in o logos*. Ampak v evangeliju bi pisec, kdorkoli je že bil, moral pisati o Jezusovem življenju. To je v nadaljevanju tudi storil. Toda zakaj je začel z začetkom sveta? O tem je vendar dovolj napisanega v Svetem pismu stare zaveze. Videti je torej, da je Staro zavezo hotel nadomestiti s prvim odstavkom svojega pisanja. Z drugimi besedami – hotel je, da bi se nastajajoče krščanstvo ločilo od judovstva in postalo od njega neodvisno, da bi bilo po izročilni plati neodvisno in samostojno. Kot vemo, pa cerkev ni šla po tej poti.

Antonis ni odgovoril, ampak se je zazrl predse. Ali ga ni zanimalo več, ali pa sem dregnil v koščljivo temo. Ampak svojo misel sem moral zaključiti. Ker pa je dejal tudi *In beseda je bila pri Bogu*, sem nadaljeval, bi se to dalo razumeti kot nekako dvojnost Božjega bivanja. Mogoče oče in sin? Ali pa oče in Sveti duh? Ampak že v naslednjem stavku nam pove, da je logos Bog. Ko je zapisal besedo *logos*, je res mislil na božanstvo, na boga. Na boga, ki je svet dobesedno ustvaril. Ni ga /pre/oblikoval, ampak ustvaril iz nič.

Ampak vrniva se k stvari. Zakaj ste nad vhod vaše trgovine napisali, da je bil na začetku logos, tako, kot je Janez začel svoj evangelij. *Na začetku je bila Beseda ...*

»No,« se je namuznil, malo počakal ter me hudomušno pogledoval, »ni čisto tako.«

Ne razumem, sem dejal. Nad vrati imate napisan stavek: *Na začetku je bil logos*.

»Janez je napisal *en archi in o logos*,« je dejal Antonis. »Tako bi napisal tudi Heraklit, le da bi z besedo *logos* mislil nekaj drugega kot Janez. Nad mojimi vrati pa piše malo drugače – čeprav se izgovori skoraj enako ...« Vzel je papir in še enkrat napisal ime trgovine: *en archi oino logos*. Sedaj sem opazil razliko.

In kaj končno pomeni: *en archi oino logos*?

»*Oinos* pomeni vino!« se je namuznil Antonis.

Zazdelo se mi je, da sem že uganil pomen njegovega stavka.

»Tudi to bi lahko bila ena od večnih resnic,« se je nasmehnil sogovornik.

»Na začetku so bili poznavalci, prijatelji, ljubitelji vina. Takšni in drugačni *vinologi*. In ker sta v vinu tako voda kot ogenj, sta v tej trditvi združena tako nauk Talesa iz Mileta kot nauk Heraklita iz Efeza. Razen tega je vino, če je seveda dobro, tudi nekaj božanskega. Dar boga Dionizija, pijača in vir idej.«

Dogodki in ljudje

Prvomajsko srečanje na Pristavi

Turistično društvo Pristava je 1. maja organiziralo srečanje občanov Občine Šoštanj. Sončen majski dan je na Pristavo iz vseh koncev privabil veliko ljudi. Organizator je s pomočjo sponzorjev prispeval tudi brezplačen golaž, ki je vsem šel v tek. Uradni del prireditve se je pričel z govorom predsednika TD Pristava Dragom Kotnikom. Najprej je pozdravil vse prisotne in goste, nato pa je prebral kratek govor župana Občine Šoštanj Darka Meniha, ki se letos, žal, prireditve ni mogel udeležiti, kljub vsemu pa je za to priložnost pripravil govor. Županov govor se je ozrl v zgodovino praznovanja prvega maja, v čas pred 120 leti, ko so delavci prvič začeli praznovati praznik dela tudi na Slovenskem. Ta dan ni in ne sme ostati samo kot spomin na boje za pravice delavstva, ampak bi moral postati praznik vrednot, kot so solidarnost, strpnost in poštenost. Na žalost pa smo znova v času, ko se moramo boriti za temeljno človekovo pravico – pravico do dela. Veliko ljudi je v zadnjem času ostalo brez službe, študenti so brez denarja, izobraženci ne dobijo ustrezne službe, upokojenci nimajo dovolj za preživetje, povrh pa se daljša delovna doba. Temeljne zahteve stavke iz leta 1886 v Chicagu so vedno bolj kršene. 8-urni delavnik in pravica do počitka sta vedno večjemu številu delavcem kratena.

Župan se je v svojem govoru dotaknil tudi gradnje 6. bloka TEŠ, ki mu okoljevarstveniki zelo nasprotujejo. Sprašuje se, kje so bili vsi ti okoljevarstveniki pred desetletji, ko je Šoštanj umiral pred našimi očmi, in ali imajo le-ti tudi odgovore na to, od česa bo dolina živela in kdo bo preživel tisoče brezposelnih družin, če projekt ne bo realiziran. Ob koncu govora je župan zopet pozval občane k strpnosti in solidarnosti ter zaželel veselo praznovanje praznika dela.

Na oder je bil povabljen še podžupan Vojko Krneža, ki se je v svojem govoru dotaknil gospodarske krize, kjer je poudaril, da v Občini Šoštanj

Foto: A. Grudnik

krizo poskušajo blažiti tudi z odpiranjem novih delovnih mest. Nazadnje se je na odru pojavil še predsednik Krajevne skupnosti Ravne Jože Sovič, ki se je posebej zahvalil TD Pristava, da je obiskovalcem omogočila preživeti lep prazničen dan. Vse prisotne je povabil na otvoritev novega ponosa KS Ravne – Dom krajevne skupnosti, katerega otvoritev bo 27. junija. Dom bo prostor za kulturne, družabne in športne prireditve.

Polna zasedenost prireditvenega prostora TD Pristava je pokazala, da ljudje za prvega maja zelo radi pridejo v ta del Občine Šoštanj. Narava, priložnost za rekreacijo, srečevanje z znanci, dobra hrana in postrežba, prijaznost organizatorjev, poskočna glasba ter seveda lepo vreme so verjetno ključni dejavniki, ki privabljajo ljudi.

A. Grudnik

Žuganje kapitalistom

V organizaciji območnega odbora Zveze svobodnih sindikatov Velenje (OO ZSSS) je tudi letošnji prvomajski shod na Graški Gori potekal v dostojanstvenem, vendar tudi vzdusju zaskrbljenosti za dostojno možnost zaposlitve in nadaljnje upadanje življenjskega standarda delavcev. Po kulturnem programu ob izvedbi Pihalnega orkestra Premogovnika Velenje, zapetih pesmih Moškega pevskega zbora Kajuh (ki letos obeležuje 90-letnico nastopanja), je zbrano množico nekaj tisoč ljudi iz Šaleške in Savinjske doline ter Koroške nagovorila sekretarka OO ZSSS Velenje Alenka Selič. V zmernem, praznično naravnem nagovoru množici je izpostavila osrednjo problematiko stanja v državi in v Šaleški dolini, vse večjo bedo delavcev, izgubljanje zaposlitev, nižanje plač, nameravano ukinjanje že davno doseženih pravic delavcev in izgubljanje dostojanstva delavskega razreda. Obsodila je nadaljevanje prizadevanj kapitalistov, da na račun delavcev tudi v tem kriznem času večajo le svoj dobiček. Kolikšna je škodljivost takšnega ravnanja, pa je videti v propadanju donedavna uspešnih podjetij, odpušcanje delavcev na področju treh dolin ter širše.

»Ljudje so že do sedaj izgubili preveč pravic in samozavest, zdaj pa mora biti konec tej agoniji in to bomo, kot vse kaže, poiskati tudi z vsemi poznanimi oblikami sindikalnega boja,« je menila slavnostna govornica. V nekoliko trpkem vzdusju, ob

sindikalnem golažu iz lastnega žepa ter prijetnem druženju z ansamblom Sredenshek je srečanje vendarle ohranilo bistvo praznovanja, to je druženje in tradicionalni pohod na nekaj kilometrov oddaljen Jesenekov vrh.

Jože Miklavc

Foto: Jože Miklavc

Zapisani (v)glasbi

Spomini

Ob imenu Spomini sem tudi sama, ko sem prvič slišala zanje, pomislila na Nove spomine, poskočne štiri fante. Vendar to niso ti Spomini. Spomini, o katerih govorim, so samo Spomini, domačini, sedež ansambla imajo v **Gaberkah**, začetek delovanja ansambla pa sega v leto **2004**. Ves čas delujejo v isti zasedbi.

Člani ansambla prihajajo iz treh občin: Šoštanj, Velenje in Slovenj Gradec, natančneje iz Gaberk, Plešivca in Starega trga. Sedež ansambla je torej v Gaberkah, kje stanujeta dva člana ansambla, harmonikar in vodja ansambla **Igor Kotnik** (v ansamblu skrbi za kontakt, seveda pa tudi prepeva, igra harmoniko in bas kitaro) ter njegova sestra, **Darja Kotnik**, ki je glavni vokal in voznik na nastope. Pri Kotnikovih imajo Spomini tudi urejen prostor za vaje in ozvočenje. Člana ansambla sta še **Uroš Iršič**, ki igra bas kitaro, kontrabas, bariton in seveda prepeva ter **Matej Bošnik**, ki stoji za ritmom kitaro, klaviaturami in prepeva. Vsi trije fantje pa na nastopih poskrbijo tudi za zabavni program. Pravijo, da nastopajo povsod, kjer je veselo. To so veselice, poroke, abrahami, razna druga praznovanja, občni zbori, tudi dobrodelni koncerti. Občasno se udeležujejo kakšnega festivala, do sedaj so nastopili že dvakrat na Graški Gori, dvakrat v Mariji Reki, na festivalu Odmev z Boča, na festivalu v Lučah, na festivalu v Dolenjskih Toplicah. Na Graški Gori so tako že osvojili prvič bronastega pastirčka, drugič pa srebrnega. Trenutno so najbolj ponosni na 1. mesto po izboru strokovne komisije na festivalu v Dolenjskih Toplicah.

Za njihovo glasbo skrbijo naslednji avtorji: Franc Šegovc (Štirje Kovači), Rok Švab (Modrijani), Robert Goter in Martin Lesjak, za besedila pa: Vera Kumprej, Ivan Sivec, Franc Šegovc in Metka Ravnjak Javk. Do sedaj so posneli devet lastnih skladb in počasi se nabira gradivo za prvo zgoščenko. Pravijo, da izida ne morejo napovedati, zagotovo pa bomo o tem pravočasno obveščeni. Ko sem jih povprašala o vzornikih, so dejali, da se zgledujejo po vseh kvalitetnih muzikantih, ki igrajo z dušo in telesom. Skozi njihovo skupno glasbeno pot jih najbolj navdušujejo Modrijani.

Zelo zadovoljni so z njihovo prvo skladbo, valčkom **BREZDOMEČ**, katere besedilo je napisala Vera Kumprej, melodijo pa Rok Švab. Leta 2005 je bil valček **BREZDOMEČ** naj viža meseca decembra na radiu Štajerski val, kjer so zanj dobili lepo stekleno odlikovanje. Sedaj so se odločili, da še zanj posnamejo videospot. Spot bodo snemali v naši okolici z ekipo TV GOLICA, kjer jih bomo lahko kmalu videli in slišali. Snemanje že nestrno pričakujejo, vendar jim vreme nekako ni naklonjeno. Upam, da imajo sedaj, ko tole beremo, videospot že posnet.

Spomini so se preizkusili tudi že v tujini. Letos so v Münchnu v Nemčiji igrali na pustovanju. Tam imajo zdomci iz Slovenije svoje društvo, kjer prirejajo odlične zabave. Pripetila se jim je zanimiva anekdota. Vse je potekalo po načrtu, srečno so prispeli do tja, takoj so našli dvorano, postavili so ozvočenje in naredili tonsko vajo. Ko so vse uredili, bi lahko imeli še pol drugo uro prosto pred pričetkom igranja. Vendar se je zataknilo. Ključke od kombija so zaklenili vanj, tako so ves prosti čas porabili za vdiranje v lasten avto. Bili pa so tudi že v Dolomitih. Že drugo leto zapored so odšli v Italijo in odprli smučarsko sezono. Podnevi so se smučali, zvečer pa igrali in zabavali goste v prekrasnem hotelu.

Kaj pa prosti čas, ko niso na odru? Pevka Darja je še študentka, v prostem času služi "evrčke" za študij, pozimi smuča, poleti pa sede na kolo ali rola. Včasih preprosto sede za računalnik in klepetajo po spletu. Matej zelo rad "kofetka", "kofetka", "kofetka" ... Uživa življenje in obožuje morje, zato prav nestrno pričakuje poletje. Za rekreacijo gredo s prijatelji pogosto v gozd na air soft. Uroš je že v službi, rad pelje na sprehod svojega psa. Zaide tudi v kino ali se poda na izlet. Pozimi rad smuča, poleti rad plava. Igor je član z največ hobiji v

našem ansamblu. Je ljubitelj "bencinskih" športov, od avtomobilov do motorjev. Pozimi veliko borda, poletje najraje preživi na morju. V prihodnje si želijo, da bi še naprej veliko nastopali kljub recesiji in da bi bil vedno čas za vaje. Seveda med želje spada tudi dobro razumevanje v ansamblu, ki je tudi pogoj za dobro delo. Čim prej pa si želijo tudi prve zgoščenke. Še več o ansamblu Spomini pa si lahko pogledate in preberete na spletni strani WWW.SPOMINI.COM in facebooku, kjer jih lahko vidite in slišite ter si ogledate foto utrinke z raznih nastopov. Lahko pa jim pišete na elektronsko pošto ansambelspomini@gmail.com ali jih pokličete na telefonsko številko 041543983.

Melita Hudej

Foto: arhiv

Foto: arhiv

Potopis

Več kot le nogomet in moda

Do nedavnega sem ob besedi Milano najprej pomislila na modo in nogomet. Zdaj se ob tej besedi spomnim tudi na Leonarda da Vincija, Michelangela, sive, turobne ulice, bogate Armanijeve izložbe in še mnogih drugih reči ...

Milano je bil že v času starih Rimljanov mesto meja, tu se je začel začetek in končal konec. Bilo je mesto bogatih Viscontijev pa tudi mesto spretnih trgovcev. Skozi stoletja so prebivalci spremenili Milano v štirimilijonsko metropolo. Tako je danes Milano glavno mesto Lombardije (največja pokrajina ene izmed dvanajstih, ki sestavljajo italijansko deželo Lombardijo), drugo največje mesto v Italiji in najgostejše naseljeno mesto severne Italije.

Nikakor ne moremo mimo tega, da ne bi omenili, da ima mesto dva pomembna in uspešna nogometna kluba, A. C. Milan in Internazionale. V bližini Milana, natančneje v Monzi, prireajo dirke za veliko nagrado Formule 1, kjer se vsako leto zbere na tisoče ljubiteljev tega športa. V mestu se nahaja zelo znamenito operno gledališče La Scala, ki je bilo ustanovljeno v času avstrijske vladarice Marije Terezije in je zgrajeno v neoklasicističnem slogu. Milano pa je postal tudi sinonim za prestolnico mode.

Naše potepanje po Italiji se je začelo v zgodnjih jutranjih urah, ko smo prestopili državno mejo. Čakala nas je še večurna vožnja skozi deželo do našega cilja, Milana. Med vožnjo pa je večina skoraj izgubila živce ob naveličanosti, saj kamor koli smo pogledali, povsod je bila sama ravnina. Zdelo se je, da se naša pot nikoli ne bo končala. Vožnja skozi Italijo je pravo nasprotje vožnje skozi Slovenijo. Pri nas lahko potnik opazuje gozd, gozd in še enkrat gozd, pa ovce in krave, ki se pasejo, Alpe, na južnem delu avtoceste pa mu pogled zaide k morju. Na italijanskih tleh pa sama ravnina, tu in tam kakšna hiša s fasado zemeljskih barv in spet ravnina.

Ko smo že mislili, da se ta vožnja ne bo nikoli končala, smo okoli 11. ure dopoldan prispeli v Milano in si oddahnili. Izstopili smo v centru mesta. Ob besedi center navadno ljudje pomislimo na nek okrogel ali kvadratni jedrni del, iz katerega vodijo poti v vse ulice in je glavni del mesta z največ trgovinami, majhnimi butikami, lokali in množicami ljudi. Česa takšnega v Milanu ne pričakujte, saj tega ne boste našli. Center Milana zajema obsežen del, skoraj vse najpomembnejše ustanove, številne ulice, križišča, kjer se ljudje pri rdeči luči ne ustavijo, in parkirišča, kjer se šoferji mučijo z bočnim parkiranjem in šele ko premaknejo avto za sabo za nekaj cm nazaj, si dopovedo, da je parkirno mesto res premajhno zanje. Ja, Italijani so res posebni ljudje. Kakor koli že, Milano ima veliko občudovanja vrednih reči, zaradi katerih se splača priti v mesto, čeprav me samo mesto v arhitekturnem in urbanističnem pogledu ni navdušilo. Daleč od tega.

Obvezna stvar, ki si jo morate ogledati v Milanu, je refektorij (samostanska jedilnica) Santa Maria della Grazie. Gre za dominikanski samostan, v katerem je Leonardo da Vinci med leti 1495 in 98 naslikal svojo najbolj znano delo, to je Zadnja večerja. Ujel je trenutek, ko Jezus Kristus oznanja svojim apostolom, da ga bo nekdo izmed njih izdal.

Vstopnine vam za ogled tega znamenitega dela ne bo treba plačati, boste pa z rezervacijo ogleda izgubili precej živcev. V Italiji se namreč plačujejo vstopnine le v institucijah, ki so v lasti cerkve, in v turističnih atrakcijah (kot je na primer vzpon na stolp v Pisi ali na streho milanske katedrale ...). Vse, kar je v Italiji namenjeno izobraževanju, je za mlade do 18. leta in šolske skupine brezplačno. To je tudi ena glavnih razlik med Italijo in Slovenijo, saj se pri nas vstopnine plačujejo v državnih ustanovah, v cerkvenih pa ne. Rezervacijo za ogled refektorija z znamenito fresko si je možno zagotoviti le 14 dni vnapij, kar pomeni, da na nek določen

Foto: Nastia Stropanik Naveršnik
Gotska katedrala Duomo

datum sprejemajo naročila za ogleda za naslednjih 14 dni in veliko srečo imate, če naletite ravno na ta dan ter si lahko sami izberete datum in čas ogleda. K sreči so nam bile zvezde naklonjene in smo ujeli ravno pravšnji dan rezervacij in si zagotovili ogled Zadnje večerje ravno med dnevnima, ko smo načrtovali raziskovanje Milana.

Po uspešnem večminutnem iskanju samostanske jedilnice smo prišli na pravo mesto. Pri vstopu smo opravili formalnosti, ki so kljub brezplačnemu vstopu potrebne. Nato pa ... vstop skozi prva steklena vrata. Ko smo bili vsi v majhnem steklenem prostoru, so se vrata za nami zaprla in odprla so se steklena vrata pred nami. Po kar nekaj zaprtih in odprtih vratih in po nekaj hodnikih so se odprla glavna vrata in zagledali smo Zadnjo večerjo. Priznam, v trebuhu sem čutila nekakšen čuden občutek, mešanico strahospoštovanja, osuplosti in neizmerne veselja, da imam priložnost videti to znano delo. Najprej me je presenetila velikost. Če me je Mona Liza šokirala s svojo majhnostjo, v resnici je bila bistveno manjša od mojih pričakovanj, me je Zadnja večerja šokirala s svojo velikostjo. Predstavljala sem si 2 X 1 m veliko sliko, poslikana pa je cela stena. Gre za 4,6 x 8,8 m veliko stensko poslikavo, fresko. Prav tako sem bila presenečena, saj je slika precej visoko na steni, pod njo pa so vrata. Ta vrata niso nikoli upodobljena na nobeni reprodukciji slike. Prvič sem videla tudi spodnji del slike, se pravi prt, omizje in noge apostolov ter Jezusa. Leonardo da Vinci je res več kot odlično ujel v sliko trenutek, ko Kristus reče: "Resnično vam povem, eden izmed vas me bo izdal." Sliki daje napetost nasprotje med razburjenostjo učencev in mirnim pogledom Jezusa; poveljevanje Kristusa še poudarja pogled v svetlo pokrajino v ozadju.

Da Vinci ni uporabil prave tehnike freske, temveč je slikal s tempero in oljem, in sicer na dve plasti ometa iz mavca. Vendar pa mavec, lepilo in olje, ki jih je uporabil umetnik, v nasprotju s pravo fresko, ki zidu pusti dihati, zadržujejo vlago v notranjosti zidu. Dodatna vlaga pa je v obednico prihajala iz kuhinje, ki se nahaja za poslikano steno, zato je freska zelo slabo ohranjena, na žalost. Pa vendarle je bila to zame najlepša in največ vredna stvar, ki sem jo videla v Milanu.

Presenečena sem bila tudi nad Michelangelovim znamenitim zadnjim delom, to je Pieta Rondanini. Gre za mrtvega Jezusa, ki ga pridržuje Marija. To delo naj bi avtor dokončal 6 dni pred smrtjo. Jezusovo telo je razpotegnjeno, gre za nepravilne proporce, ki so značilnost manierizma, sloga visoke renesanse, v kateri je ustvarjal Michelangelo ob koncu življenja. Čuti se tudi melanholija, hlad v izrazu, Michelangelov pesimizem in obup. To delo si lahko ogledate v Castelli Sforzesco, kjer je na ogled veliko del, ampak največje delo je zagotovo omenjena Pieta.

Poleg obeh renesančnih mojstrov, Leonarda da Vincija in Michelangela,

Foto: Nastia Stroopnik Naveršnik
Avtorica v senci Milana....

Foto: Nastia Stroopnik Naveršnik
Pietà Rondanini

Foto: Nastia Stroopnik Naveršnik
Muzej pinakoteka Brera

lahko v mestu najdete še mnoge druge tako italijanske kot tudi evropske ustvarjalce. Prava paša za oči je pinakoteka Brera, eden največjih in najznamenitejših muzejev na svetu. Tukaj si boste odpočili oči na slavnih renesančnih in baročnih delih, našli pa boste dela vse od renesanse do 20. stoletja. Potrebno si je vzeti dovolj časa, da ne boste zaradi prenatrpanega urnika ob lepoto slikarskih del.

Obiska vredna je tudi gotška katedrala Duoma. Katedrala, ki zaznamuje glavni trg Piazza del Duomo v središču mesta, s 157 metri dolžine, velja za drugo največjo rimskokatoliško katedralo na svetu. (Po velikosti je večja le katedrala v Sevilli.) Do sedaj sem obiskala že kar nekaj gotških cerkva po Evropi in moram priznati, da jih vedno znova občudujem in se sprašujem, kako je ljudem uspelo zgraditi te ogromne, visoke komplekse. Več sto let truda je vloženo v te debele zidove, koliko umetnikov je bilo potrebnih, da so poslikali freske, naredili vitraže in številne skulpture v katedralah. Res lahko rečem le: »Uvaaaaa!«

Poleg vseh omenjenih milanskih kulturnih biserov jih je v mestu še veliko, a si vseh v prekratkih dveh dneh nismo uspeli ogledati, smo pa videli res najlepše umetnine med najlepšimi.

Sprehodili smo se tudi med najdražjimi trgovinami na svetu, to so trgovine na ulici Galleria Vittorio Emanuele, ki stoji tik ob katedrali Duomo. Je eno najstarejših nakupovalnih središč v Evropi in je zanimivo tudi zato, ker se nahaja v zanimivi zgradbi iz druge polovice 19. stoletja, ki jo zaznamuje ogromna steklena kupola na vrhu in bogati mozaiki na vrhu sten. Ta glavna ulica je v obliki grškega križa, se pravi, da so vse stranice te ulice enako dolge. V teh ulicah najdemo številne prodajalne, od najprestižnejših modnih znamk do športnih trgovin, pa celo McDonald's. Ali so cene v McDonald'su konkurenčne drugim McDonald'som po svetu, ne vem, saj si nisem dovolila vstopiti vanj. Cene v izložbah teh najdražjih trgovin so me postavile na realna tla in mi dale jasno vedeti, da sem le naveden

Foto: Nastia Stroopnik Naveršnik
Ulica najdražjih trgovin in McDonald's

Foto: Nastia Stroopnik Naveršnik
Milanska moška moda

smrtnik, ki si nikoli ne bo kupil sončnih očal ali Armanijeve torbice v vrednosti 2.000 € in več.

Pa vendar, Milano je več kot le moda in nogomet. Nogomet zanima večinoma moško populacijo, moda peščico bogatih, ki si takšna zapravljanja in razsipanje denarja lahko privoščijo, zame pa je Milano mesto kulturnih biserov, ki ga je bilo vredno obiskati. Čeprav so me sama arhitektura mesta in urbanizem sprva odvrnili, saj so vse ulice sive in turobne in se v njih hitro izgubiš, saj so vse videti enake, pa so me umetniška dela mojstrov, kot so Leonardo da Vinci, Michelangelo, Botticelli, Bellini, Tintoretto, Caravaggio in mnogi drugi, prevzela. Za vse, ki imate okus za lepe (in drage) reči, priporočam obisk Milana.

Nastia Stroopnik Naveršnik

Dobro je vedeti

Plača kot pglavitni razlog dela

Plača prinaša kratkoročno materialno zadovoljstvo, dolgoročno pa varnost, družbeni status in pozornost do osebnih uspehov. S plačo lahko spodbujamo tekmovalnost in lojalnost zaposlenih, vendar je navadno obravnavana kot nekaj samoumevnega in je premalo cenjena.

Za večino zaposlenih je plača osnovni vir preživljanja, za delodajalca pa visok strošek delovne sile. Delovnopравни predpisi opredeljujejo plačo kot pravico zaposlenega za opravljeno delo, ki izhaja iz delovnega razmerja. Njena sestava in višina morata izhajati in temeljiti na določenih predpisih ter pogodbi o zaposlitvi. Sestoji se iz osnovne plače, dodatkov oz. variabilnega dela glede na dosežene rezultate in uspešnost poslovanja. Osnovna plača se določi glede na zahtevnost dela. Koliko konkretno znaša, je prepuščeno kolektivnim pogodbam. Raziskava o nagrajevanju v slovenskih podjetjih kaže, da je največ 20 odstotkov variabilnega dela plačila po učinku, medtem ko je v tujini oz. Evropi v nekaterih podjetjih 80 odstotkov odvisnih od delovne uspešnosti. Pri določanju višine plače bi naj bilo pomembno tudi delovno področje, vendar imajo največjo vlogo pri tem razmere na trgu, ponudbe in povpraševanja po določeni delovni sili. Vsekakor pa velja še posebno v kriznem času poudariti, da plačilo za delo vedno deluje kot higienik in ne kot motivator. Tako bi naj plača le odvrnila posameznika od razmišljanja o drugi službi, nikakor pa v celoti zadovoljila njegovih potreb. Za to so potrebni drugi materialni in nematerialni motivatorji, ki so danes, v času gospodarske krize, vse težje dosegljivi.

Denar – plača ni edini materialni motivacijski dejavnik, saj aktualne raziskave kažejo, da kar precejšen del zaposlenih vidi boljše motivatorje v nedenarnih bonitetah oziroma nagradah. Prav zaradi tega bi moral delodajalec še posebej v času recesije posvetiti več pozornosti dejstvu, da dajejo finančni stimulansi pogosto kratkoročne učinke. Poleg neposrednih denarnih prihodkov, ki so izplačani v denarju, so še drugi materialni motivacijski dejavniki, kot so npr. posredni prihodki (bonusi, dodatki itd.), ki prispevajo k višjemu individualnemu materialnemu standardu zaposlenih. V tem lahko vidijo podjetja priložnost, da obdržijo ključni kader tudi v kriznem obdobju. Plača kot motivator sodi v pristojnost delodajalcev in ne zaposlenih. Zato mora delodajalec oblikovati plačni sistem tako, da bo pomenil enega od motivacijskih dejavnikov v delovnem okolju. Naša zakonodaja bi morala biti prilagojena sodobnim izzivom ravnanja z zaposlenimi. Zakon o delovnih razmerjih določa, da je plačilo za delo po pogodbi o zaposlitvi sestavljeno iz plače, ki mora biti vedno v denarni obliki in morebitnih drugih vrstah plačil, če je tako določeno s kolektivno pogodbo. Kombinirana oblika plačila, npr. fiksna plača, provizija in bonusi, omogoča stabilnost v zaslužkih. Možnost osebne porabe dohodka motivira s količino, ki zagotavlja premik v ravni življenjskega standarda oz. zagotavlja večjo kupno moč. Prav nagrajevanje in priznavanje dosežkov sta področji, s katerima so zaposleni v Sloveniji najmanj zadovoljni. Ne le v smislu višine plače in drugih denarnih nagrad, ampak njene sestave oz. sistema nagrajevanja. Merljivi in z rezultati povezani kriteriji nagrajevanja pri oblikovanju plač pri nas so redki predvsem zaradi napačno postavljenih ciljev vodij. Temu primerna so tako tudi merila nagrajevanja, zaposleni pa zato vse bolj nezadovoljni, saj sistem ne prepozna in spodbuja kakovosti njihovega dela.

Raziskava, ki je bila narejena v najboljših evropskih podjetjih kaže, da ta pogosteje nagrajujejo variabilno. Do razlik prihaja tudi pri uporabljenih merilih (poudarjajo raven odgovornosti in tržno primerljivost plač v panogi, nasprotno pa ne upoštevajo števila delovnih let zaposlenih, kar se zdi pomemben dejavnik

polovici sodelujočih slovenskih podjetij. Plačni sistem temelji na formalnopravnih osnovah določanja plač v organizaciji (zakon, kolektivne pogodbe, dogovori). Določa tarifne skupine in plačilne razrede in tako oblikuje relativno zahtevnost delovnih mest, razpone in druge značilnosti. Običajno ločimo plače po kolektivnih in individualnih pogodbah. Podjetja se naj zavedajo, da lahko z različnimi načini plačevanja iz zaposlenih izvajajo različne aktivnosti, ki so še posebno v času gospodarske recesije ali krize zaželeni zaradi pozitivnih učinkov na rezultate podjetja. Prevladujoča načina sta torej plačevanje zaposlenih po času in po učinku. Drugi sistemi so, npr. glede na staž, glede na dosežen dobiček itd. Z morebitnim nastajanjem novih sistemov bi lahko podjetja spodbujala pozitivne reakcije svojih zaposlenih.

Povečanje plače ne vodi nujno do večje produktivnosti. Zato naj podjetja kljub recesiji upoštevajo nekatere postavke delovanja materialnega dejavnika in sistem plač na produktivnost individualnega dela in učinka dela. Uspešno oblikovani sistemi plač in nagrajevanja so ključni procesi, ki omogočajo transformacijo strateških poslovnih ciljev in podjetniških vrednot pri delu ter imajo posledično učinke tudi na poslovne rezultate podjetij. Zato imajo naša podjetja na tem področju še vedno potenciala pri razvoju denarnega, materialnega in še posebej nedenarnega in nematerialnega nagrajevanja. Pomembno vprašanje je ustrezen razvoj kadrovske strategije in uporaba možnosti fleksibilnega nagrajevanja, ki ga je potrebno primerno vključiti v poslovno strategijo.

mag. Jasna Auer in prof. dr. Boštjan Antončič

Referendarius

Bilo je na začetku. Bog je imel izredno slab dan. Že zjutraj ga je zvijalo, ker je vedel, da mora ustvariti bitje, ki bo politik. Večini je že vdahnil življenje, le politik mu je še manjkalo. Primanjkovalo mu je materiala, ostalo mu je le še vsega po malo, še najmanj je imel na razpolago višjih teles. Tistih, očem skritih in nevidnih. Tistih, ki jih ne najdemo niti takrat, ko seciramo mrtvo telo človeka. Naj naštejemo nekaj najbolj vitalnih – pamet, srce, čustvo in ljubezen. Tistih je zmanjkalo, ker jih je podaril poetom, plesalcem, humanistom, skratka zavestnim in tihim. Vseeno se je potrudil in na deževen dan proizvedel politika, kajti vedel je, da politik tako ali tako teh vzvišenih kvalitete ne bo uporabljal. S tisto nekaj malega bo lahko deloval, ne bo pa imel kaj dosti zavedanja, poštenosti in socialnega čuta. Posedoval bo kvalitete zvitosti, preračunljivosti, narcisoidnosti in samopašnosti. »Zgodi se!« in zgodil se je politik. Žal. Potem so se razmnožili in danes jih je ogromno. Ni potrebno, da si ravno politik, pomembno je, da deluje kot politik. Zrineš se na vrh ali na tla, ker hočeš opaznost, vidnost, hočeš vladati, odločati, potrebuješ bogastvo in čaščenje. Potem kriliš z rokami, se dereš in prepričuješ druge o svojem prav. Vedno iščeš nasprotnika, krivca, kajti to ti daje moč in pomembnost. Na tak način dobivaš – podporo, točke, svojo stranko, svoj plakat, svoje volivce in seveda bogastvo. Ko si na vrhu,

si zmagal. Delaš sicer malo pametnega, dobivaš pa ogromno, ne samo denarja, ampak tudi energije, ki je sposojena, prisvojena. Da si prišel na vrh, kjer vladaš, potrebuješ nekoga, ki je pripravljen, da mu vladaš. Značilnost teh, ki jim vladaš, je, da so na tleh, bi pa radi tudi tja na vrh, kjer si ti. Zato te volijo na volitvah, ti dajejo glas in upajo, da bodo sami imeli korist od tvoje pogače, katere drobtinic so deležni. Strah volivcev je upravičen, saj nikoli ne vedo, ali bodo imeli službo ali ne, odvisni so od

politikove odločitve. Ker se bojijo za svoje sanje, se prilagajajo družbeno urejeni skupnosti in politiki. Zaupajo v avtoritete, kjer izgubljajo svoje mišljenje in imajo stalno občutek o svoji majhnosti in cenenosti. Ni jim pomembno, kam jih politik pelje, saj mu zaupajo in so mu vdani. Če ne bi bilo teh podrejenih, potem tudi ne bi bilo politikov, toda kdo bi jih potem vodil. Zlahka bi se izgubili v lastnem mišljenju, samozavedanju in odgovornosti. Breme samostojnosti je precej zahtevno, ker posledično zahteva odrekanje materialne varnosti in se sooča z nevarnostjo bolečine in smrti.

Politik se je danes prodal in predal v roke kapitala. Jazen je na stvariteljsko energijo, ker mu je dala malo zavesti in veliko ega. Iz te jeze in pomanjkanja zavesti ter spoznanja, da je nekaj nad njim, o čemer ne ve skoraj nič, se je rodila še večja jeza, kar se kaže na milijardah in milijardah kosih orožja. In tisti dan, ko se je rodil politik, je bil izredno slab dan, njegov stvarnik pa je bil tako ali tako iz forme. Da so politiki posledično izven forme, se kaže tudi danes, ko stojimo pred referendumom. Utopljajo se v nenehnem prepiranju, neodločnosti, zmerjanju, zmedu in ko ne znajo najti enostavne rešitve, ki jo že malo zavesten človek vidi na dlani, kličejo na pomoč. Referendum je klic na pomoč in prelaganje odločitvenega bremena na nekoga, ki naj ne bi imel pojma o vsebini, ki jo zaobjema referendum. Naloga je za politika pretežka in preveč obremenilna za tisto malo vesti, ki jo politik še premore. Mora jo porazdeliti, da bo lažje, obenem pa računa

na nevednost podrejenega mu volivca. Volivec mora sedaj odločati, kaj je bolje, dati glas eni ali drugi ponujeni rešitvi, čeprav že vnaprej ve, da je slaba ena kot druga, saj je prišla iz političnega uma. Tudi tretja rešitev bi bila slaba, saj ima isti izvor, prihaja iz narave politika. Človek takšne narave se prepira o zemlji, morju, meji in misli, da je to njegovo. Nič od tega ni njegovo, tudi življenje ne, dobil ga je v dar, kljub temu pa ga bo moral odplačati. Je pa nekaj res, kar smo dobili v upravljanje, moramo negovati, čuvati in spoštovati.

Politiki se pripravajo v »hramu demokracije« in slabo poznajo zavest. Zavest je resnica. Je več kot argument in ni kompromis. Kompromis ni ljubezen, je sklepanje vojne, boja, je vzrok odtrganih udov človeka, metanje bomb, iskanje nafte, iskanje lažnih teroristov, ustvarjanje boleznih, pandemij, epidemij, je laž in pretvarjanje. Trupla, likvidacije, iskanje zamer, dvigovanje svojih zastav in tlačenje človeka v skupni imenovalac kloniranega uma je rezultat politično usmerjenega um. Vendar pa je Človek zavest, ki ne podlega politični misli in nima mej v glavi niti ne ločuje ljudi po rasi, barvi in jeziku. Edini jezik, ki ga priznava, je jezik Ljubezni. Tega se seveda ne da naučiti v šolah, kjer človeka današnje dobe dobesedno ubijajo ali pa ga hočejo narediti za stroj, računalnik brez zavesti. Hočejo človeka, ki bo volivec, vdan in s politično nastrojeno mislijo. Samo da ne bo imel zavesti o tem, kdo ali kaj pravzaprav je. Bolje, da že sedaj, ko je mali, ve, da je majhen, pokoren, veren in ubogljiv in da lahko drugi odločajo o njem, drugače je tako ali tako izgubljen. Naj že sedaj ve, da,

ko bo politikom ušlo znanje iz rok, bodo uporabljeni za pranje politikove vesti. Z neresnico, ki jo politiki ponujajo preko tega referenduma, prihaja bolečina, vojna in trpljenje. Biti odgovoren za človeška življenja je precej težko.

Zavedati se pomeni vedeti, da ima ena sama laž izredno veliko vlogo v vesolju bremena. Ne moremo si niti zamisliti teže, ker misel ne seže na to področje. Biti odgovoren pomeni biti resnično izven laži. Pomeni biti izven odločanja med da ali

ne, za ali proti, pomeni biti tih in zavesten. Pomeni nositi svoje breme. Pomeni pokončno in resnično zavestno ustavljati morijo, vojno, bolečino, trpljenje in delovati za celoto. S tako ponujenim referendumom si politični um lahko privošči prelaganje odgovornosti, ne more si pa privoščiti prelaganja slabe vesti glede neznanja in lažnih odločitev, ki jih politik sprejema. Tega mu zavestni človek ne dovoli. Ne dovoli mu ustvarjati vojne in bolečine, zato se čuteči človek ne udeležuje slabo načrtovanih in zgrešenih projektov, ki vodijo v pogubo. Vodijo v brezno nezavesti, vodijo človeka v neznanje, v hlapčevstvo, v enačenje s strojem in v bolezen današnje dobe – v hitenje, tekmo, resnobo in brezčutnost. Za čas miru, humanosti, veselja, pesmi, rime in poezije, za čas tišine plesa in resnične iskrenosti je še čas. Toda kdo bo tisti, ki bo ukinil takšne politične nesmisle? Ti, Človek, samo ti, ki si velik in se zavedaš in ne plezaš na vrh in ne padaš na tla, niti na kolena pred referendumom, politiko in kapitalom. Ti, ki ne priznavaš političnih laži, samo Ti si pomemben in samo Ti lahko ustaviš te nehumanosti in zvitosti. Čas je za spremembo posameznika, družbe in vesolja. Čas je za lasten preobrat, iz laži v resnico, iz politike v ples, poezijo, čas za umirjen um, ki biva v naravi tišine. Kdor spregleda, se ne maže s politično mislijo in ko človek zapušča ta svet, se politične misli ne množijo in ne ustvarjajo pekla v notranjem svetu posameznika. Ni potrebe po revoluciji, samo Ti zrasti, ČLOVEK.

J. N.

Šolski list

Medgeneracijsko druženje

Na podružnični osnovni šoli v Ravnah smo imeli medgeneracijsko druženje.

Otroke so prišli gledat in poslušat starši, stari starši, bratje in sestre. Učenci so osem tednov pridno plesali in trenirali s plesno šolo TARAS. Naučili in predstavili so zelo zanimive koreografije in na koncu so k plesu povabili še starše, s katerimi so veselo rajali. Po predstavitvi plesnih talentov so se predstavili še glasbeni talenti (s petjem in igranjem na instrumente). Predstavili smo tudi projekt KNJIGA – MOJA PRIJATELJICA, ki spodbuja otroke k branju. Učenci 3. in 4. razreda so staršem podarili »knjigo«, ki so jo sami napisali in ilustrirali. Druženje smo nadaljevali ob prijetnem klepetu in pregledu fotografij, ki so nastale v tem šolskem letu.

Foto: arhiv

*Brigita Robida,
učiteljica na podružnični šoli Ravne*

Foto: arhiv

Foto: arhiv

Foto: arhiv

Pusti grad

Na vzpetini nad mestom Šoštanjem se mogočno vzpenja Pusti grad. Stoji že stoletja in vzbuja radovednost ljudi, posebej še otrok.

»Zakaj stoji tam gori? Kdo je živel notri? Zakaj je to grad? Kdo ga je porušil?«

Takšna in drugačna vprašanja postavljajo otroci in začudeni zrejo vanj.

Kako ponosni in veseli so, kadar premagajo naporno pot do gradu in nato uživajo ob pogledu na Šaleško dolino.

»Poglejte, vidim naš vrtec! Tam pa je jezero! Tamle delajo elektriko. Moj oči dela tam.«

Najprej smo si v knjižnici izposodili velik kup knjig o gradovih, vitezhih, kraljih in princeskah. Literaturo smo dobro preučili in se nato lotili izdelave kron, čelad, mečev, sabelj. Iz škotel smo si naredili velik grad in uživali v vsakodnevni igri z njim. Risali smo gradove, jih barvali, sestavljali iz kock in oblikovali iz gline. Imeli smo tudi ples, kjer so v »grajskih« toaletah blestela dekleta.

Otroci so tako preko igre, na prijeten in njim zanimiv način spoznali znamenitost našega kraja – Pusti grad, prav tako pa so se seznanili o življenju ljudi v preteklih časih.

V. Mevc

Foto: arhiv

Foto: arhiv

Foto: arhiv

Klovnesa pri Kajuhu

V petek, 23. 4. 2010, je ob svetovnem dnevu knjige na OŠ Šoštanj potekala prireditev ob zaključku bralne značke. Podelitev bralnih nagrad je bila za učence od 1. do 4. razreda zelo razgibana, saj je za smeh in razvedrilo poskrbela profesorica Sfrčkljana - Eva Škofič Maurer.

S svojim duhovitim nastopom je zabavala učence in učitelje ter pomagala pri podelitvi bralnih nalepk.

Prireditvi je prisostvovalo 325 (vseh učencev je 334) pridnih bralcev. Vsem iskreno čestitamo!

Tokratna gostja, vsestranska umetnica, in kot je sama povedala tudi klovnesa, režiserka, dobra prijateljica otrok, ljubiteljica konjev in znanstvene fantastike je bila med nami že tretjič.

Ob slovesu nam je zaupala, da se je pri nas vedno dobro počutila in da se bo zagotovo še vrnila.

Knjižničarki Lidia Frelj in Brigita Grobelnik

Foto: arhiv

Tukaj živim

Gotovo ste že kdaj pomislili, kakšne lepote so po svetu, v tujini ... Kako čisto morje ima Hrvaška, kakšne krasne gore so v Avstriji, kako čudovita jezera imajo na Finskem. In čeprav se vsi radi hvalijo s temi lepotami, imamo tudi Slovenci morje, gore, jame.

Če omenjamo lepote naše dežele, pa vsi govorimo le o Postojni, Lipici, Piranu ...

Kaj pa naš kraj?

Ja, tudi naš kraj, mirno, prikupno mesto, je poseben. Poseben že zaradi tega, ker so v njem živeli in še živijo prijazni, delavni in ustvarjalni ljudje, ki so krojili zgodovino in dali mestu še večji pomen. Ponašajo se s skromnostjo in navezanostjo na svoj kraj. Za zidovi in dimniki velikih tovarn najdete velike ljudi, ki se veselijo življenja in so polni novih idej.

Mi mladi odrasčamo v toplem, prijaznem ozračju. Starejši skušajo prenašati tradicijo na nas, mlade in v nas želijo vzgojiti spoštovanje do preteklosti. Vsi otroci na svetu pa danes nimajo takšne sreče, kot jo imamo mi. Ne živimo v pomanjkanju, imamo družino, stanovanje, ljubezen, svobodo.

Živimo v čistem okolju in se trudimo, da bi takšno tudi ostalo.

Vrednote, kot so: mir, svoboda, ljubezen med ljudmi, so edini način, da bo človek lahko našel pot do samega sebe in znal prisluhniti sočloveku. Vedno bolj pomembno je najti čas za soljudi, jim prisluhniti in pomagati v težavah.

V življenju naletimo na veliko preizkušenj, vendar jih moramo jemati kot izziv na poti v lepšo prihodnost.

Tako razmišljajo devetošolci OŠ Šoštanj

Šolarska

Od sedmih do dveh,
smo v šolskih klopeh.

Se veliko ne naučimo,
zato cveke dobimo
in se jezimo.

Od pon'deljka do petka
je šola naša kletka.
Tudi pade kakšna petka,
a je vedno bolj poredka.

Ostala dva dni,
se lahko malo dlje spi,
a ker čas tako hiti,
se vse skupaj še enkrat ponovi.

Od pon'deljka do petka
je šola naša kletka.
Spet v starih klopeh,
na šolskih klopeh,
od sedmih do dveh...

OŠ Šoštanj, David Gregorc, 9. a

Velenje
Sp Do 35
LIST
2010

352(497.4 šoštanj)

9005548,5

COBISS •

KUJENICA VELENJE

Šolski list

Četvorka 2010 v Šaleški dolini
Foto: Jože Miklavc